

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelsesskrift

til

de offentlige

Afgangs- og Aarsprøver

paa

Herlufsholm

i Juni 1923.

Indbydelsesskrift

til

de offentlige

Afgangs- og Aarsprøver

paa

Herlufsholm

i Juni 1923.

INDHOLD:

1. Nogle danske Dagrovfugles Føde.
Af Lektor Johs. Ferdinand.
2. Efterretninger om Skolen og Opdragelsesanstalten.
Ved Rektor J. Krarup.

Næstved.

N. P. Christensens Bogtrykkeri.

1923.

Nogle danske Dagrovfugles Føde.

Af

Johs. Ferdinand.

Som bekendt er der i mange Aar rundt omkring i Landet aarligt blevet skudt i Hundredevis for ikke at sige i Tusindevis af Dagrovfugle, som bortkastedes og derved blev uden nogensomhelst Betydning for Studiet af disse Dyrs Levevis og Udseende. Da der fra Aaret 1917 paa Grund af stedlige Forhold blev Lejlighed for mig til at faa en Del Rovfugle, især Musvaager, blev disse alle indlemmede i Samlinger, nemlig i Zoologisk Museum, Herlufsholm Skoles Samling samt (et Mindretal) i en privat Samling. En Del Maveindhold blev undersøgt straks, Resten opbevarede i Formalin. Imidlertid ophørte heldigvis Bortskydning af Musvaager her paa Godset efter Skolens Forstanders Beslutning for et Par Aar siden. Mine Forsøg paa andetsteds fra at faa dræbte Rovfugle gav kun ringere og ringere Udbytte, hvorfor jeg nu har bearbejdet det indsamlede Materiale. Da dette syntes mig for ringe til Offentliggørelse, har jeg henvendt mig til forskellige fugle-

interesserede og beredvilligt faaet tilsendt Optegnelser over Maveindhold. De paagældende, som jeg er megen Tak skyldig, har derved foranlediget, at jeg tør fremkomme med efterfølgende Oversigter over Maveindhold for Almindelig Musvaages, Laaddenbenet Musvaages, Hvepsevaages og Taarnfalks Vedkommende.

For adskillige Læsere vil den Tanke sikkert være nærliggende, om en Undersøgelse og Offentliggørelse som denne er nogen Nytte til, da disse Fugles Ernæringsforhold maa formodes at være velkendt. Dertil maa bemærkes, at en saadan Undersøgelse, saavidt jeg ved, hidtil ikke er offentliggjort her i Landet samt, at en **Bevisførelse** for disse Fugles Ernæringsforhold antagelig vil kunne retlede adskillige, hvis Opfattelse i saa Henseende mer eller mindre hviler paa **Enkeltiagtigheder** i Naturen. Naar Resultaterne endvidere sammenlignes med nogle mere indgaaende tyske Undersøgelser, formoder jeg, at disse yderligere kan paakræve Interesse.

Almindelig Musvaage.

(*Buteo vulgaris*, Bechst.).

I efterfølgende Fortegnelse over 102 Musvaagers Maveindhold er de første 79 fra Aarene 1917—1922, Resten fra tidligere Aar. Nr. 30—48, 78, 79, 82—95, og 99 er undersøgte af mag. sc. R. Hørring, Zoologisk Museum; 64 og 70 af Kunstmaler P. Skovgaard, Viborg, 72 af N. E. Lawaetz; 80, 100 og 101 af † Overlærer H. Chr. C. Mortensen, Viborg; 102 af Driftsbestyrer Godske-Nielsen, Silkeborg; 81, 96, 97, 98 af Veksellerer E. Lehn-Schiøler. Resten er undersøgte af mig, for en Del med Bistand af Disciple*).

*) L. Hansen, A. Schleisner og M. Winge.

Maveindhold.

1. 19-9-1917. Han. Herlufsholm. 2 Markmus, mange Knogler af 1 Springpadde.
2. 21-9-1917. Han. Herlufsholm. 12 Knogler af Springpadde, 1 stor Sommerfuglelarve.
3. 21-9-1917. Hun. Herlufsholm. 2 Bagben af Frø.
4. 22-9-1917. Han. Herlufsholm. 1 Markmus.
5. 22-9-1917. Han. Herlufsholm. Haar af Mus, Rester af Skarnbasser.
6. 22-9-1917. Hun. Herlufsholm. 15 Lemmeknogler af Springpadder, 2 Sommerfuglelarver, 8 Løbebiller, 1 ubest. Insekt, 1 Snegl.
7. 22-9-1917. Han. Herlufsholm. 2 Dværgspidsmus, 2 Skarnbasser, ca. 20 Myrer, 4 smaa Biller, 1 stor Sommerfuglelarve.
8. 23-9-1927. Han. Herlufsholm. Bækken og Ben af 1 lille Springpadde, 2 Løbebiller, 2 Skarnbasser, 1 Fluelarve, 1 Sommerfuglelarve, 1 Puppe af Aarevinget.
9. 23-9-1917. Hun. Herlufsholm. 1 stor Skrubbtudse, 2 smaa Springpadder, 1 Regnorm.
10. 25-9-1917. Hun. Herlufsholm. Smaa Stumper af Regnorme, Jord, 1 Stk. Plantestængel.
11. 4-5-1918. Han. Herlufsholm. Musehaar, mange Fjer, Hale af Snog, Hale af Snog? 1 Paddeknogle, 7 Løbebiller, Grus.
12. 25-9-1918. Han. Herlufsholm. 1 Skovmus.
13. 25-9-1918. Hun. Herlufsholm. Musehaar, mange Paddeknogler, 7—8 Ørentviste, ca. 15 smaa Biller, 5 smaa Larver.
14. 25-9-1918. Han. Herlufsholm. 2 Knoporme, faa Rester af Skarnbasser og Løbebiller, 1 Billelarve, 2 Vaarfluer, nogle Stumper af Regnorme.

15. 25-9-1918. Hun juv.¹⁾ Herlufsholm. 1 stor Bille.
16. 25-9-1918. Hun ad.²⁾ Herlufsholm. 1 Muldvarp, 3 Myrer, faa smaa Biller, 1 Sommerfuglelarve, Stumper af visne Blade.
17. 25-9-1918. Han ad. Herlufsholm. 1 alm. Spidsmus, 1 Dværgspidsmus, 1 Markmus, 14 Skarnbasser, 1 stor Løbebille.
18. 25-9-1918. Herlufsholm. 1 stor Frø, 3 Regnorme, Grus, en Del Planterester.
19. 25-9-1918. Han. Herlufsholm. 1 Skarnbasse, 3 store Løbebiller, 2 røde Myrer.
20. 25-9-1918. Hun juv. Herlufsholm. 1 Knoporm, 2 Skarnbasser, 1 Løbebille, 1 ubestemt Insekt, lidt Jord.
21. 25-9-1918. Han. Herlufsholm. 1 Skarnbasse, 2 Regnorme, megen Jord.
22. 25-9-1918. Hun juv. Herlufsholm. 8 smaa Biller, 1 Skarnbasse, 1 stor Sommerfuglelarve, 1 Mariehøne, 1 Edderkop, lidt Grus.
23. 25-9-1918. Hun ad. Herlufsholm. 1 Vandspidsmus, 1 Snegl med Hus.
24. 25-9-1918. Hun juv. Herlufsholm. 1 Dværgspidsmus, Knogler af Tudse, 11 store Sommerfuglelarver, 1 Fluelarve, 1 Skarnbasse, 5 store og 8 smaa Biller, megen Jord og Grus, mange smaa Plantestumper og Plantetrævler.
25. 25-9-1918. Han. Herlufsholm. 2 Musetænder, faa Rester af Skarnbasse, 1 Løbebille, 4 store Sommerfuglelarver, Masser af Ørentviste, megen Jord.
26. 1-10-1918. Han. Herlufsholm. 1 alm. Spidsmus, ca. 20 smaa Biller.

¹⁾ juvenis = ung.

²⁾ adultus = gammel.

27. 10-10-1918. Han. Herlufsholm. 2 Fjer og Dun, maaske fra Opskæring af Musvaagen, ingen Knogler, ca. 25 Regnorme, Jord.
28. 29-10-1918. Han. Gaunø. 1 Mus, 4 Ørentviste.
29. November 1918. Hun. Rønnebæksholm. 14 Skarnbasser, 1 Regnorm, Græsblade.
30. 29-9-1918. Hun ad. Herlufsholm. 2 Skarnbasser, 2 Natsværmerlarver.
31. 29-9-1918. Hun juv. Herlufsholm. 1 Skarnbasse, 1 stor Løbebille.
32. 26-9-1918. Hun ad. Herlufsholm. 34 smaa Biller (2,5—5 mm), 8 smaa Billelarver, 12 Myrer.
33. 29-9-1918. Hun juv. Herlufsholm. 1 Muldvarp, 1 Skarnbasse, 2 store Løbebiller.
34. 29-9-1918. Hun juv. Herlufsholm. 1 lille Tudse, 1 stor Regnorm, megen Jord og „Grød“.
35. 29-9-1918. Hun juv. Herlufsholm. 1 Dvægspidsmus, 1 Markmus, 4 Skarnbasser, 1 Ørentvist, 2 Natsværmerlarver.
36. 29-9-1918. Han. Herlufsholm. 1 hel Rødstjerthan, 1 Skarnbasse, 1 Natsværmerlarve.
37. 1-10-1918. Hun ad. Herlufsholm. 1 Muldvarp, 1 Fjer fra Bagryggen af Gøg, 1 lille Frø (2 Knogler), 2 Skarnbasser, 2 smaa Løbebiller.
38. 1-10-1918. Hun juv. Herlufsholm. 1 Skarnbasse, 1 Ørentvist, 3 Natsværmerlarver, mindst 4 store Regnorme.
39. 1-10-1918. Han. Herlufsholm. Stærkt fordøjede Regnormerester, Jord.
40. 1-10-1918. Hun ad. Herlufsholm. 1 lille Frø (Knogler), 2 Biller.
41. 1-10-1918. Han. Herlufsholm. 1 Skovmus.
42. 1-10-1918. Han. Herlufsholm. 1 stor Skruptudse, 1 Skarnbasse.

43. 1-10-1918. Hun juv. Herlufsholm. 1 stor Skrubtudse, mindst 4 Regnorme.
44. 4-10-1918. Han (juv.) Herlufsholm. 3 alm. Spidsmus, 1 Markmus.
45. 4-10-1918. Hun ad. Herlufsholm. 1 alm. Spidsmus.
46. 4-10-1918. Han. Herlufsholm. 1 Dværgspidsmus, 1 Skarnbasse, 1 Natsværmerlarve.
47. 4-10-1918. Hun juv. Herlufsholm. 1 Markmus, 3 Skarnbasser.
48. 4-10-1918. Hun (juv.) Herlufsholm. 2 Markmus, 2 Løbebiller, 1 Græshoppe.
49. 31-8-1919. Han. Herlufsholm. 1 alm. Spidsmus, 1 Dværgspidsmus, 3 Markmus.
50. 1-9-1919. Han. Gaunø. 1 Markmus, korte Fjer samt Rester af Hoved og Hals af Ringdue, Paddekogler.
51. 4-9-1919. Han. Hasleveggen. 1 Fjer, ca. 5 cm. lang, 1 stor Skrubtudse, parteret, 1 Skarnbasse, 3 Biller (ca. 1 cm.), 1 Græshoppe, 1 stor Sommerfuglelarve.
52. 4-9-1919. Han. Hasleveggen. 1 Markmus, 1 Skovmus, 1 stor Frø, 1 stor Løvgræshoppe, 1 Løbebille, 1 Stump af Regnorm, 1 Græsblad, lidt Grus.
53. 11-9-1919. Han. Herlufsholm. 2 Markmus, 1 Skovmus.
54. 22-9-1919. Han. Herlufsholm. 2 Markmus, 1 lille Stump af Fjer, enkelte Dun, ingen Kogler eller Kød, 1 lille Skrubtudse, 1 Billelarve, 27 Stykker af Regnorme, megen Jord, Plantetrævler.
55. 22-9-1919. Hun juv. Herlufsholm. Faa Paddekogler, 3 Skarnbasser, 1 Skolopender, 7 Snudebiller, 1 Bygkorn.

56. 23-9-1919. Han. Herlufsholm. 1 Markmus, 1 stor Springpaddes Knogler, lidt Grus.
57. 2-10-1919. Han. Herlufsholm. 12 Løbebillelarver, 1 Skolopender, en Del Jord, Plantetrævler.
58. 2-10-1919. Han. Gaunø. 1 lille Springpadde, lidt Jord, Brudstykker af raadne Blade.
59. 2-10-1919. Han. Herlufsholm. 1 Skovmus, 1 Markgræshoppe, 2 Skarnbasser, 1 stor Sommerfuglelarve, 2 andre Insektlarver.
60. 2-10-1919. Han. Gaunø. 2 Mus, 6 Markgræshopper, 7 Skarnbasser, 1 lille Edderkop, 1 lille Larve, faa Bladstumper.
61. 30-9-1919. Hun juv. Herlufsholm. Faa Haar af Mus.
62. 2-10-1919. Hun juv. Gaunø. Mange Paddeknogler, 1 Sommerfuglelarve, 1 ubestemt Larve, 3 smaa Rovbiller, 2 Myrer, 1 lille Bille, 8 andre Insekter.
63. 29-10-1919. Han. Gaunø. 2 store Sommerfuglelarver, 2 Skarnbasser, 1 Maalerlarve? lidt Jord og Plantetrævler.
64. 25-8-1919. Stoholm, Viborg. Frøer.
65. 3-9-1920. Gaunø. 5 smaa Fjer fra Musvaagen?¹⁾ ingen Knogler, ca. 150 Stankelben, 1 Bladhveps, 4 store Sommerfuglelarver, 4 Markgræshopper, 1 Flue, 2 smaa Biller, 1 Skarnbasse.
66. 13-9-1920. Han. Herlufsholm. 1 Muldvarp.
67. 19-9-1920. Hun juv. Herlufsholm. Faa Knogler af Padde, 5—6 Stk. ca. 1 cm. lange Regnormestumper, megen „Grød“, en Del Jord, mange Plantedele, fra Regnormene? 1 grenet Rod.

---

¹⁾ Fuglen ikke aabnet af mig.

68. 26-9-1920. Hun ad. Herlufsholm. 5 større og mange smaa Knoglestumper af Padde, 1 stor Flue, 1 ubestemt Insekt, 2 smaa Biller, 1 Myre, 4 Bænkebidere, lidt „Grød“.
69. 1-10-1920. Hun juv. Gaunø. 2 Markmus.
70. 12-10-1920. Egaa ved Aarhus. 1 Muldvarp, 1 Markmus, Frø, Skarnbasse, Løbebille.
71. 2-9-1921. Herlufsholm. 1 alm. Spidsmus, 3 Markmus, 1 lille Springpadde, 1 stor Løbebille, 1 Ørentvist.
72. 11-9-1921. Han. Holmegaard pr. Olstrup. Mængder af Musehaar, 2 Knogler af Mus? 1 Staalorm, 1 Hugorm, 2 Firben, 8 Skarnbasser, enkelte Plantetrævler.
73. 18-9-1921. Han. Herlufsholm. 2 store Løbebiller, 1 stor Græshoppe.
74. 25-9-1921. Orehoved. 4 Læderløbere, 1 stor Bille, 2 Skarnbasser, 2 Markgræshopper, 2 Løvgræshopper, 4 store Sommerfuglelarver, 8 Ørentviste.
75. 28-9-1921. Han. Herlufsholm. 1 Markmus, 1 lille Frø, 1 stor Frø, 1 lille Bille.
76. 20-11-1921. Hun juv. Gunderslevholm. 2 Skovmus, 1 Løbebillelarve.
77. December 1921. Herlufsholm. Kylling¹⁾.
78. 20-9-1922. Kongens Enghave. 1 Firben, 4 store Græshopper, 4 Skarnbasser, 7 grønne Natsværmerlarver.
79. ca. 25-9-1922. Hun juv. Hellebæk. 1 Spidsmus, 2 brune Frøer, 2 Natsværmerlarver.
80. 13-8-1886. Jonstrup. 2 Markmus, 1 Lærke, 1 Firben.
81. 12-9-1894. Han. Hellerupgaard. 1 ung Stær.

¹⁾ Blev skudt i Færd med at tage en Kylling, iøvrigt ikke undersøgt.

82. 12-2-1895. Han. Lystrup. 1 Rødmus, 1 Bogfinke (Han).
83. 7-9-1895. Han. Lerchenborg. 1 Husmus, 2 Skarnbasser, 1 Maalerlarve, talrige smaa Biller.
84. 17-9-1895. Herlufsholm. 1 Frø, 1 Løbebille.
85. 16-10-1895. Hun. Vaar pr. Nibe. 3 Frøer, brune.
86. 26-10-1895. Gyldenholm. 1 alm. Spidsmus, 1 Dværgspidsmus, 1 Markmus, 1 Frø.
87. 9-11-1895. Lystrup. 2 Markmus, 1 Mus.
88. 25-1-1896. Han. Dania, Jylland. 1 Skovmus.
89. 1-9-1896. Han. Herlufsholm. 3 brune Frøer, 2 smaa Biller.
90. 13-9-1896. Hun. Søborggaard. 2 brune Frøer, 1 Kaaluglelarve, 1 Viklerlarve, 1 Løbebillelarve.
91. 15-9-1896. Han. Hesselhøj. 4 Markmus, 1 brun Frø, 1 Skarnbasse.
92. 21-9-1896. Hun. Hesselhøj. 1 Markmus, 1 Frø, 1 Natsværmerlarve, flere Smaabiller.
93. 21-9-1896. Hun. Hesselhøj. 1 Snog, 1 Frø, 1 stor Græshoppe, 7 Sommerfuglelarver, 1 Guldsmed, 2 smaa Løbebiller.
94. 22-12-1896. Hun. Frydendal. 1 **afskaaret** Hoved med Ring- og Taphvirvel af tam Høne.
95. 11-9-1898. Han. Københ. Omegn. 1 Markmus, 1 Graaspurv, 4 brune Frøer.
96. 11-9-1898. Han. Ourupgaard. 1 Larve af Ligustersværmer.
97. 22-9-1899. Han? Glorup. Kaalorme.
98. 25-5-1896. Han. Hesselhøj. Mus.
99. 17-9-1900. Han. Hvalsøe. 1 Skovmus, ca. 25 store Græshopper, ca. 10 Larver af Kaalugle.
100. 6-9-1902. Margretelund, Viborg. 1 Skarnbasse, Ørentviste, Biller (Snudebiller?)
101. 30-8-1908. Han? Viborg? 1 parteret Muldvarp.
102. Sidst i August, Aar? 1 Firben, 56 alm. Græshopper.

De 102 Musvaager havde i **det mindste** ædt 19 Spidsmus, 6 Muldvarpe, 59 Mus, 8 Fugle, 10 Krybdyr, ca. 51 Frøer og Tudser, 300 Biller, 79 Sommerfugle-larver, 105 Græshopper, ca. 50 Ørentviste, 226 forskellige Insekter samt ca. 50 Regnorme og enkelte andre Dyr (Snegle, Bænkebidere m. m.). I denne Op-tælling er „Musehaars“ Tilstedeværelse alene opført som een Mus, „Paddeknogler“ som een Padde o. s. v. For Fjerenes Vedkommende hos Nr. 27, 37, 54, 65 var de for at medregnes til Stede i for ringe Mængde og under Forhold, som tydede paa, at de var komne til-fældigt i Maven ligesom Plantestængler, Bladstumper og lign. Nr. 37, som var dræbt den 1. Oktober, indeholdt saaledes en Rygfjer af Gøg. I den Anledning skriver Museumsamanuensis R. Hørring i Brev: „Særlig bemærkelsesværdig er vel nok Gøgefjeren, den er den (Musvaagen) da kommet til paa ærlig Maade, enten 1) fra Aadsel eller 2) oplukket fra Jorden eller 3) gemt fra i Høsten, det sidste dog ganske usandsynligt; Fjeren giver et Fingerpeg om, at man skal være varsom med Slutninger fra Maveindhold; nogle faa Fjer kunne ikke afgørende vidne imod en Rovfugl! Intet andet Spor af Fugl fandtes i dens Mave.“

Nr. 94 indeholdt 1 afskaaret Hoved af Høne, aabenbart taget paa en Mødding. Nr. 50 havde Rester af Hoved og Hals af Ringdue, og Nr. 77 blev skudt i Færd med at fortære 1 Kylling, — det er **de 2 eneste af de 102 undersøgte Musvaager, som havde forgrebet sig paa Dyr, som har direkte Interesse for os.** Kun 6 havde ædt Smaafugle, som vel næppe alle kan være tagne levende af Musvaagen selv; det kan f. Eks. være Bytte, som er taget fra en anden Rovfugl.

I hosstaaende Tabel ses det **Antal Musvaager** af de omtalte 102, som indeholdt vedkommende Dyr-former. Til Sammenligning ses de tilsvarende Tal fra

en Undersøgelse af 1237 Musvaagemaver i Tyskland, foretaget af Prof. Dr. Rörig ved den kejserlige biologiske Anstalt for Land og Forstvæsen.¹⁾

	Insektædere	Gnavere (Mus)	Vildt og Fjerkraa	Smaaafugle	Krybdyr	Springpadder (Frøer, Tudser)	Leddyr (Insekter m. m.)	Regnorme	Snegle
Antal Musvaager (af 102)	19	<u>40</u>	2	6 ¹⁾	6	<u>39</u>	<u>65</u>	14	2
Antal Musvaager (af 102) %	19	<u>39</u>	<u>2</u>	6	6	<u>38</u>	<u>64</u>	14 ²⁾	2
Antal Musvaager (af 1237)	219	<u>890</u> ³⁾	88	44	72	186 ⁴⁾	245 ⁵⁾		
Antal Musvaager (af 1237) %	18	<u>72</u>	<u>7</u>	3,6	6	<u>15</u>	<u>20</u>		

¹⁾ Nr. 11, 36, 80, 81, 82, 95.

²⁾ Forekommer sammen med Jord, stammende fra Ormenes Tarmindhold, kun paaviste af R. Hørring og mig, muligvis overset af andre.

³⁾ Foruden Mus (hos 820) tillige Blindmus og Hamster samt Rotter.

⁴⁾ Hos nogle baade Fisk og Padder.

⁵⁾ Kun Insekter.

Følgende Dyr i Rörigs Oversigter er ikke medtagne her, nemlig: Væsel (9 Tilfælde) Egern (4) Fisk (6).

Hvad Prof. Rörigs Undersøgelser angaar, maa bemærkes, at hans Musvaager stammer fra alle Aarets Maaneder. Paa følgende 8 nær: 11, 29, 76, 77, 82,

¹⁾ Prof. Dr. Rörig: Magen- und Gewölluntersuchungen heimischer Raubvögel. Arbeiten aus der kaiserlichen biologischen Anstalt für Land- und Forstwirtschaft. Bd. VII, 4. Berlin 1909.

88, 94, 98 stammer mine fra **Efteraarstræktiden** fra de sidste Dage i August til og med første Halvdel af November. Disse otte forrykker ikke væsentligt Billedet af Ernæringsforholdene, hvorfor jeg ikke har udsendt dem i Tabellen.

Af Rörigs 1237 Musvaager havde, som ovenfor nævnt, 820 taget Mus. Ved at dele disse i to Grupper, den ene omfattende dem fra September til April og den anden fra Maj til August, viste det sig, hvad man havde betvivlet, at **Fangsten af Mus omtrent var ens Sommer og Vinter**, idet **67,5 % af Musvaagerne om Vinteren** og **62 % om Sommeren** havde været **optaget af Musefangst**. Om Vinteren havde en Musvaage gennemsnitlig 2,4 Mus i Maven, om Sommeren 2 Mus. Dette staar naturligvis i Forbindelse med, siger Rörig, at der om Sommeren er lettere Adgang til at tage Muldvarpe, Spidsmus, Frøer, Firben og Insekter. **Jagt-vildt og Fjerkræ tages saavel Vinter som Sommer undtagelsesvis**. Af de **om Sommeren** skudte Musvaager havde kun **5,5 %** og af de **om Vinteren** skudte **7,6 %** forgrebet sig paa **Jagtvildt og Fjerkræ**. At Tallet for Vinterens Vedkommende er størst, staar i Forbindelse med, at Musvaagen tager svage, anskudte eller skudte Dyr. Blandt de 88 i Tabellen nævnte Tilfælde var saaledes 4 Raadyr og 14 gamle Harer fra December til Marts. Ingen mistænker vel en Fugl med saa ringe Styrke som Musvaagen for at have dræbt sunde Dyr af disse Arter, — adskillige (Raadyrene i ethvert Tilfælde) maa have været Aadsler.

Sammenlignes nu **Tallene her fra Landet** med Rörigs, er det mest paafaldende, at kun **39 % af Musvaagerne havde fanget Mus**, og man kunde maa-ske vente, at det derfor var gaaet mere ud over Jagt-vildt og Fjerkræ; men det er aldeles ikke Tilfældet, idet kun 2 forsyndede sig! Føden har derimod i højere

Grad bestaaet af **Padder** (for 38 %'s Vedkommende), samt **Leddyr og Orme**, henholdsvis 64 % og 14 %.

Uden at generalisere i højere Grad end forsvarligt, kan det fastslaas, at Undersøgelsen tyder paa 1) at **Musvaagen i Mangel af Mus, som er dens Hovedføde, som Erstatning tager Insekter, Padder og Orme,** samt 2) at **Musvaagen** heri Landet i **Efteraars-træktiden** absolut **ingen Rolle spiller for Jagtvildt og Fjerkræ**, idet kun een af 94 havde ædt af en Ringdue.

Prof. Rørig slutter sin Omtale af Musvaagen i sin Bog: *Wild Jagd und Bodenkultur*¹⁾, saaledes: **Gid der maa blive vist Musvaagen Skaansel i de Kredse, som ene kan forhindre den hittidige Bortskydning.**

Laaddenbenet Musvaage.

(*Buteo lagopus*, [Brünn.]).

I efterfølgende Fortegnelse over Maveindhold skyl- des Nr. 1 † Overlærer H. Chr. C. Mortensen, Viborg, Nr. 4, 7 og 8 E. Lehn-Schiøler samt Resten R. Hørring.

Maveindhold.

1. 25-12-1883. Jonstrup. 9 Markmus, 1 Frø.
2. ca. 16-10-1895. Lønnede, Gaunø. 2 Markmus.
3. 26-10-1895. Hun. Lerchenborg. 1 Markmus, 1 Muldvarp.
4. 15-12-1895. Hun. Heslehøj. 3—4 Mus.
5. 6-10-1896. Hun. Bøtø, Falster. 1 Markmus, 1 Tudse, 2 brune Frøer, 1 Mariehøne.
6. 6-10-1896. Han. Bøtø, Falster. 4 Markmus.
7. 20-10-1896. Hun. Bøtø, Falster. Mus.
8. 21-10-1896. Han. Bøtø, Falster. Mus.
9. 28-10-1896. Hun. Kongelunden. 2 Markmus.

¹⁾ Neudamm 1912.

10. 29-11-1896. Han. Frederikssund. 1 almindelig Spidsmus.

Uheldigvis er mit Materiale af denne Musvaage ringe. Prof. Rörig fremhæver med Rette, at denne Fugl er endnu mere „uskyldig“ end den alm. Musvaage, idet hans Undersøgelse af **386 Laaddenbenede Musvaager** gav følgende Resultat: **355 = 92 % havde fanget Mus.** Hos 27 fandtes Muldvarp, hos 12 fandtes Spidsmus, hos 6 Væsel, hos 15 Rester af Jagtvildt, hos 10 forskellige Fugle*), hos 2 Rester af Frøer og Insekter. Jagtvildtet bestod af 2 unge Harer, 1 gammel Hare, 3 Kaniner, 8 Agerhøns, 1 Fasan. **Kun 3,9 % af 386 Musvaager havde altsaa ædt Jagtvildt.**

Da denne store Art jo kun findes hos os som Vintergæst, var det maaske at vente, at den gjorde stor Skade paa Jagtvildtet, men dette er netop ikke Tilfældet, — **den er i endnu højere Grad end Taarnfalken Museæder af Rang.**

Hvæpsevaage.

(Pernis apivorus, [L]).

I efterfølgende Fortegnelse over Maveindhold skyldes Nr. 1 og 2 † O. Winge, 4 og 7 E. Lehn-Schiøler, 3, 5, 6, 9, 10, 11 og 21 R. Hørring, 17 P. Skovgaard. Museumsamanuensis mag. sc. K. Henriksen har velvilligst undersøgt Resten.

Maveindhold.

1. 4-11-1885. Han, uden Findested. Maven temmelig fuld af Insektstumper.
2. September 1888. Landskrona. Maven fuld af Hvæpse og Hvæpseyngel.

*) Krager, Smaafugle.

3. 23-8-1896. Hun. Ourupgaard. 1 Hveps (Gedehams, Vespa crabro).
4. 11-9-1898. Hun. Ourupgaard, Nykøbing F. Hvepse.
5. ca. 20-9-1899. Kongelunden, Amager. ca. 400—500 Hvepse og Hvepselarver.
6. 16-9-1900. Han. Kathrinebjerggaard pr. Glostrup. Maven tom, med lidt ufordøjede Planterester.
7. 11-7-1909. Dununge (ca. 12 cm. lang). Store Dyrehave, Hillerød. I Kroen: Snegle.
8. 4-9-1918. Hun. Herlufsholm. ca. 20 Hymenopterlarver¹⁾.
9. 28-8-1919. Hun ad. Herlufsholm. Maven tom, blot lidt ubestemmelig spinatgrøn Grød.
10. 28-8-1919. Hun ad. Gaunø. En Del Hvepse og mange Hvepselarver.
11. 28-8-1919. Han. Gaunø. Rester af 2 Hvepse.
12. 28-8-1919. Hun ad. Herlufsholm. ca. 5 Hym.-Larver, Resten ganske ubestemmelig.
13. 28-8-1919. Hun virgo. Herlufsholm. Rester af 2 Larver, vistnok af Biller og i saa Fald vistnok den i Hvepseboer levende Hetoecus paradoxus.
14. 30-8-1919. Han. Herlufsholm. ca. 4 Hym.-Larver, Rester af en Hveps, ca. 10 Rundorme, (Snylttere).
15. 31-8-1919. Hun virg. Herlufsholm. 2 Hym.-Larver; ubestemmelige Rester af voksne.
16. 31-8-1919. Han. Herlufsholm. 8 Hym.-Larver, ubestemmelige Rester af voksne.

¹⁾ K. Henriksen skriver i Brev: I de fleste Maver var der flere eller færre Huder af Hymenopterlarver — *vel nok Hvepse*, men med Sikkerhed kan det ikke siges, uden hvor der er Imagines (udviklede Insekter) med, — for Larver af alle Bier, Gedehamse o. s. v. ligner jo hinanden til Forveksling.

17. 2-9-1919. Han. Herskind. 12 Ekspl. af en lille gul Humlebi, hvoraf 1 Ekspl. fuldt udviklet, Resten i Kokonstadiet, det hele i gulligt Fyldstof, vist af Kokonrester og koaguleret Næringsmasse.
18. 6-9-1919. Gaunø. 5 Hym.-Larver og Rester af en udviklet Hveps (*Vespa saxonica*, F.).
19. 18-9-1919. Hun juv. Herlufsholm. ca. 120 Larver, ca. 20 Pupper og ca. 16 unge (bløde) udviklede Hvepse (*Vespa vulgaris*).
20. 6-9-1920. Hun ad. Herlufsholm. ca. 70 Hym.-Larver, 2 Rundorme (*Snyltere*).
21. 18-9-1920. Hun juv. Herlufsholm. I Maven blot lidt spinatgrøn Grød.

Der er altsaa i 21 undersøgte Hvepsevaagemaver **ikke fundet fjerneste Spor af Hvirveldyr af nogen Art.** Hos Nr. 7, en meget lille Dununge, fandtes Snegle. Hos de øvrige var de bestemmelige Bestanddele altid Insekter, mest Larver. Paa een Undtagelse nær (Nr. 13) tilhørte Insekterne og Larverne de aarevingede (Hymenoptera), vel sagtens Hvepse; i Nr. 17 fandtes dog Humlebi.

Prof. Rörig har undersøgt Maveindholdet hos **107 Hvepsevaager, hvis Næring ganske overvejende bestod af Insekter.** Af varmlodede Dyr fandtes kun: 2 Mus, 1 Muldvarp, 1 ung Agerhøne, 3 smaa Fugle. Krybdyr og Padder fandtes 19 Gange. Af Insekter fandtes der **Hvepse og Hvepseyngel hos 48 Individider.** Det fremgaar heraf, at **Hvepsevaagen ingen Skade gør** paa Jagtvildt og Fjerkræ, — hvorfor den bør skaanes.

Taarnfalk.

(*Falco tinnunculus*, L.)

I efterfølgende Fortegnelse over Maveindhold skyldes Nr. 1, 13, 14, 41, 42 E. Lehn-Schiøler,

Nr. 2—12 R. Hørring, de øvrige er undersøgte af mig med Bistand af Disciple*).

1. Maveindhold.

1. 24-1-1895. Hun. Lyngbygaard. 1 Grønsidsken, 2 Markmus.
2. 10-3-1895. Han. Søborggaard. 1 Musvit.
3. 11-4-1895. Han. Birkendegaard. 1 Aadselgraver, 1 Vandkalv, 2 Larver, Skarnbasse, ingen Hvirveldyr.
4. 6-6-1895. Hun. Oxholm pr. Aabybro. 1 Markmus, 1 Mejsø?
5. ca. 1-9-1896. Hun. Dania, Mariager. 1 Markmus, 4 Sommerfuglelarver.
6. 21-9-1896. Hun. Søborggaard. 1 Markmus.
7. 10-9-1896. Han. Ballerup. 1 Markmus.
8. 29-1-1897. Han. Lerchenborg. 1 Markmus.
9. 25-8-1897. Han. Læsø. 2 Husmus, 2 Græshopper.
10. 25-9-1897. Han. Vemmetofte Strandskov. 1 Markmus, 3 Skarnbasser, 1 Vandkalv, 2 Løbebiller, 1 Billelarve, 14 tommelange glatte Natsværmerlarver, 12 store Løvgræshopper.
11. 2-9-1898. Hun. Nysted. 10 Løvgræshopper. 1 alm. Spidsmus.
12. ? -1898. Danmark? 1 Skovmus, 1 Markmus, 1 Bille.
13. 24-7-1899. Hun. Bøtø, Falster. Mus.
14. 15-8-1899. Han. Glorup, Fyn. Mus.
15. 4-9-1918. Han juv. Herlufsholm. 1 hvid Vipstjert.
16. 25-8-1919. Hun juv. Herlufsholm. Rester af 27 Skarnbasser, 1 Bolle Haar med Kæbe og løse Tænder af 1 Markmus.

---

*) S. Bang, J. Hansen, K. Lindberg, M. Winge, A. Hovmand.

17. 25-8-1919. Hun juv. Herlufsholm. Lemmer, Kæber, Kød og Hudstykker af 1 Markmus, Rester af 1 Græshoppe.
18. 30-8-1919. Han juv. Herlufsholm. Rester af 8 Skarnbasser.
19. 31-8-1919. Hun juv. Herlufsholm. Rest af 1 Græshoppe, 32 Æg af samme¹⁾, enkelte Rester af Biller (Skarnbasse).
20. 3-9-1919. Han juv. Bregentved. 2 parterede Markmus, 1 Græshoppe?
21. 3-9-1919. Hun. Bregentved. 1 Bolle Musehaar og Billerester.
22. 4-9-1919. Hun juv. Bregentved. 1 parteret Markmus, Tænder og Knogler af 2 Markmus, 1 Stankelben.
23. 4-9-1919. Han juv. Bregentved. Haar og Skindstykker samt Baglemmer og enkelte Knogler af 1 Markmus og 1 Mus. Skarnbasseæg?
24. 4-9-1919. Hun juv. Bregentved. Haar og Skindstykker, Lemmer og Lemmeknogler af 3 Mus (heriblandt 1 Markmus). Æg af Skarnbasse? 1 Æg af Græshoppe.
25. 6-9-1919. Hun juv. Herlufsholm. Dele af 1 alm. Spidsmus, Stykker af 1 Skarnbasse, 1 Løbebille, 1 stor Græshoppe.
26. 11-9-1919. Hun juv. Bregentved. Masser af Skind og Haar samt Knogler af *mindst 6 Mus*, (heri Hoved af 1 Markmus), Rester af 1 Bille, 1 meget stor Sommerfuglelarve.
27. 14-9-1919. Han juv. Herlufsholm. Skind, Kød Fødder og Overkæber af 2 Markmus.
28. 14-9-1919. Han. Herlufsholm. Masser af Musehaar og Museskind, Knogler og Tænder af 2 Mus.

¹⁾ Skyldes sikkert den fordøjede Græshoppe.

29. 17-9-1919. Han. Herlufsholm. 3 stærkt parterede Mus, 1 stor Græshoppe, 5 tildels hele Vaarfluer.
30. 21-9-1919. Han juv. Næstved? Mængder af Haar, Skind og Kød m. m. af 3 Mus (heraf mindst 1 Markmus), 1 Insekt.
31. 23-9-1919. Hun ad. Herlufsholm. Bagpartier, Lemmer og 2 Hoveder af 3 Markmus, Stumper af Kitin samt Vinger af 5 Skarnbasser.
32. ca. 23-9-1919. Han juv. Falster. Masser af Haar i Boller: Rester af 2 Mus sp., Vinger og Kindbakker af 2 Græshopper, ca. 30 Græshoppeæg.
33. 2-11-1919. Han juv. Gunderslevholm. Faa Rester af 1 Markmus, Masser af Haar i halvfærdig Bolle.
34. 27-8-1920. Hun ad. Gunderslevholm. 3 levende-fødende Firben, Rester af Skarnbasse og Græshoppe.
35. 10-9-1920. Hun ad. Gaunø? Haar, Knogler, Kæbe, lidt Kød af 1 Markmus.
36. 11-9-1920. Hun juv. Lou? 1 Bolle: Knogler og Haar af 1 Markmus.
37. 13-9-1920. Hun ad. Høvængegaard, Lolland. 1 stor Haarbolle med Rester af 1 Firben, 1 Dværgspidsmus, 2 Mus (Mus sp.) og 1 stor Sommerfuglelarve.
38. 24-9-1920. Hun juv. Gaunø. Faa Musehaar, 1 Skarnbasse.
39. 1-10-1920. Hun juv. Gaunø. Masser af Haar og Skindstykker, Kæber af 2 Markmus og 1 Skovmus, 1 Dun og 1 lille Taarnfalkefjer.
40. 1-10-1920. Hun juv. Gaunø. Haar, Knogler, Kæber og Tænder, i ethvert Fald af 2 Markmus. Vinger og Ben af 3 Skarnbasser.

41. 10-4-1914. Han. Benzon pr. Gjerrild. 1 Mus.
42. 20-9-1914. Hun ad. Horsens Omegn. Mus.

Af de undersøgte **42 Taarnfalkemavers** Indhold fremgik, at der fandtes Spidsmus hos 3, **Mus hos 34**, Smaafugle hos 4, Firben hos 2 og **Insekter hos 25**. De 42 Falke havde mindst ædt 61 Mus.

Af de **516 Taarnfalke**, hvis Maveindhold Prof. Rörig¹⁾ undersøgte, havde 456 = **89 % fanget Mus** ialt 642 Stk. Desuden var følgende Hvirveldyr blevet deres Bytte: 1 (een) Hare (Killing), 3 Spidsmus og 20 Smaafugle. Hos 9 Falke fandtes Firben og **hos 125 fandtes Insekter**.

Ifølge dette kan det ikke nægtes, at en mere nyttig Dagrovfugl end Taarnfalken ikke findes hos os. „Skaden“, den gør paa Jagtvildtet, er ikke værd at tale om — **een Harekilling paa 516 Falke**, og hvad Smaafuglene angaar, var det knap 4 % af Falkene, der havde taget saadanne.

2. Gylp²⁾.

Som Supplement til ovenstaaende Maveanalyser kan jeg meddele en Oversigt over Indholdet af 215 Gylp af Taarnfalk. Disse er samlede og undersøgte af Kunstmaler P. Skovgaard, Viborg, som velvilligst har stillet disse Oplysninger til min Raadighed. Da disse er fra Foraaret i Modsætning til Maveindholdet, har de særlig Interesse, fordi de fleste af Maverne var fra Eftersommer og Efteraar.

---

¹⁾ I det under Musvaagen omtalte Arbejde.

²⁾ Ved Gylp forstaaes de opkastede Boller af ufordøjelige Dyrerester.

Portion I.

75 Gylp fra Ved Sø Plantage 21-4-1916.

Hovedmateriale: Musehaar.

Indhold:

- 3 Spidsmus,
- 49 Markmus (*A. agrestis*),
- 4 Dværgmus,
- 3 Skovmus,
- 6 spurveagtige Fugle (vist Tornirisk, Spurv, Bogfinke), en Del Skarnbasser, flade, sorte Aadselgravere og andre Biller, enkelte Firbenskæl.

Portion II.

85 Gylp fra Ved Sø Plantage 21-4-1916.

Hovedmateriale: Musehaar.

Indhold:

- 7 Spidsmus,
- 6 Dværgspidsmus,
- 3 Skovmus,
- 1 Husmus,
- 6 Dværgmus,
- 2 Rødmus,
- 23 Markmus,
- 2 Fugle, (vist Lærke og Tornirisk), mange Skarnbasser og store graa Snudebiller.

Portion III.

25 Gylp fra Ved Sø Plantage 1-5-1916.

Hovedmateriale: Musehaar.

Indhold:

- 2 Spidsmus,
- 1 Skovmus,
- 11 Markmus,
- 1 Syd-Markmus,
- 3 spurveagtige Fugle, Skarnbasser, store graa Snudebiller og andre Insekter

Portion IV.

16 Gylp fra Købkes Plantage, April 1916.

Hovedmateriale: Musehaar.

Indhold:

- 5 Spidsmus,
- 3 Dværgspidsmus,
- 3 Dværgmus,
- 5 Markmus,
- Ingen Fugle!
- Ingen Insekter!

Portion V.

8 Gylp fra Henne Kirke.

Hovedmateriale: Musehaar.

Indhold:

- 2 Skovmus,
- 1 Husmus,
- 2 Rødmus,
- 1 Fugl,
- Skarnbasse, Smelder, Aadselgraver, Snudebille.

Portion VI.

6 Gylp fra Neckelmanns Plantage 20-4-1921.

Hovedmateriale: Musehaar.

Indhold:

- 1 Spidsmus,
- 2 Skovmus,
- 3 Markmus,
- Nogle Firbenskæl, 1 Skarnbasse.

I disse 215 Gylp fandtes altsaa:

122 Mus = 76 %

27 Spidsmus = 27 %

12 Smaafugle = 7,5 %

Sum 161 varmbloedede Dyr.

Da der heller ikke i Gylpen fandtes Rester af Jagtvildt eller Fjerkræ og kun faa Fugle i Forhold til den samlede Fødemængde (hvor Insekterne ikke er talt sammen, ifølge Sagens Natur) faas det samme Billede som ovenfor af denne lille Rovfugls Levevis, som i højeste Grad berettiger **fuldstændig Fredning** af denne.

Herlufsholms Museum i April 1923.

Eksaminer.

Ved Studentereksamen og Mellemskoleeksamen bedømtes de skriftlige Fag af følgende:

Lektor *Anker Jensen* og Lektor *Einer Andersen*: Dansk Stil i VII, Rektor *Hude* og Lektor *H. Boisen*: Latinsk Version i VII, Lektor *K. V. Olsen* og Lektor *H. M. Jensen*: Engelsk Stil i VII, Rektor *Højberg Christensen* og Lektor *Dietrich Petersen*: Tysk Stil i VII, Lektor Frk. *Eibe* og Lektor *Otto Larsen*: Matematiske Opgaver i VII, Lektor *K. Galster*: Dansk Stil i IV, Rektor *S. A. Christensen*: Matematiske Opgaver i IV.

Som Censorer ved mundtlig Eksamen fungerede:

Lektor *Rathsach*: Dansk i VII, Lektor *Kaalund Jørgensen*: Engelsk i VII, Lektor *N. C. Nielsen*: Fransk i VII, Lektor *V. Bang*: Latin i VII og IV, Lektor *Holten Bechtolsheim*: Græsk og Oldtidskundskab i VII, Lektor Dr. *Ostenfeld*: Tysk i VII, Lektor *O. Thayssen*: Historie i VII, Adj. *V. Tuxen*: Naturfag i VII, Adj. *Stensig*: Matematik i VII, Lektor *Sundorph*: Fysik og Kemi i VII, Fru *A. Rafn*: Tysk i IV.

Udfaldet af Studentereksamen var følgende (A = Aarskarakterer, E = Eksamenskarakterer):

Studentereksamen 1922.

Den klassisk-sproglige Linie.		Skriftlig Dansk	Mundtlig Dansk	Engelsk	Fransk	Skriftlig Latin	Mundtlig Latin	Græsk	Historie	Naturfag	Matemat.	Legems-øvelser	Orden	Antal af Karakt.	Gennemsnitstal	Samlet Resultat	Sang
<i>Poul Brenøe</i>	A	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	ug	mg	12	6, ₆₁	mg	mg
	E	gg	gg	gg	gg	gg	gg	gg	gg	gg	gg	gg	gg	11	6, ₀₃	6, ₃₂	
<i>Viggo Glente</i>	A	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	12	6, ₈₆	mg	mg
	E	mg	mg	mg	mg	gg	gg	gg	ug	gg	gg	mg	mg	11	6, ₈₂	6, ₈₄	mg
<i>Knud Jensen</i>	A	gg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	gg	mg	mg	ug	mg	12	6, ₅₈	mg	mg
	E	mg	gg	mg	mg	gg	mg	mg	mg	mg	gg	mg	mg	11	5, ₈₅	6, ₂₂	
<i>Asger Olsen</i>	A	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	ug	mg	ug	ug	mg	12	7, ₂₅	mg	mg
	E	mg	mg	mg	mg	mg	gg	ug	mg	mg	gg	mg	mg	11	6, ₈₅	7, ₆₅	

Den matematisk-naturvidenskabelige Linie		Skriftlig Dansk	Mundtlig Dansk	Engelsk	Fransk	Historie	Oldtids-kundskab	Geografi o. Naturh.	Fysik og Astron.	Kemi	Skriftlig Matemat.	Mundtlig Matemat.	Legems-øvelser	Orden	Antal af Karakt.	Gennemsnitstal	Samlet Resultat	Sang
<i>Wilhelm Gliemann</i>	A	mg	mg	mg	mg	mg	mg	ug	mg	mg	mg	mg	mg	13	6, ₇₉	mg	mg	
	E	mg	gg	ug	gg	gg	ug	mg	ug	gg	gg	gg	gg	12	6, ₆₁	6, ₇₀		
<i>Karl Ole Hansen</i>	A	gg	gg	gg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	ug	mg	mg	13	6, ₅₄	mg		
	E	mg	mg	mg	gg	mg	mg	mg	ug	mg	mg	gg	mg	12	6, ₈₁	6, ₆₈		
<i>Lejf Ingerslev Hansen</i>	A	mg	gg	gg	mg	gg	mg	mg	mg	mg	ug	ug	ug	13	6, ₆₆	mg		
	E	mg	mg	gg	gg	gg	mg	mg	gg	gg	mg	gg	gg	12	6, ₀₆	6, ₃₈		
<i>Aage Linde</i>	A	gg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	ug	ug	ug	13	7, ₂₁	mg	mg	
	E	mg	mg	mg	mg	gg	mg	gg	gg	gg	mg	gg	mg	12	7, ₀₃	7, ₁₂		

Studentereksamen 1922.

Den nysproglige Linie.	Skriftlig Dansk	Mundtlig Dansk	Skriftlig Engelsk	Mundtlig Engelsk	Skriftlig Tysk	Mundtlig Tysk	Fransk	Latin	Oldtidskundskab	Historie	Naturfag	Matemat.	Legemsøvelser	Orden	Antal af Karakt.	Gennemsnitstal	Samlet Resultat	Sang
<i>Mogens Cruse. . . . .</i>	A	ggX	mg	mg	mgX	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	ug	mg	14	6,76	mg	mgX
	E	mg	mg	gg	mg	ggX	mgX	ggX	mg	mg	mg	mg	mg	mg	13	6,41	6,59	
<i>Kjeld Hage . . . . .</i>	A	mg	mg	mgX	mgX	mg	mg	mgX	mg	mg	mg	mg	ggX	mg	14	6,83	mg	
	E	mg	mg	gg	mgX	mg	mgX	mg	ug	ug	mg	ggX	gg	mg	13	6,33	6,58	
<i>Erik Henningsen . . . . .</i>	A	mgX	mg	ggX	mg	mg	mg	mg	mg	ug	mg	mg	mgX	mg	14	6,98	mg	
	E	mg	ug	gg	mgX	mg	mg	ggX	mg	ug	ug	ug	ug	mg	13	6,92	6,95	
<i>Lejf Holtved . . . . .</i>	A	mg	mg	ggX	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	ug	mg	14	6,52	mg	
	E	ggX	mg	ggX	mg	ggX	mg	gg	gg	mgX	mgX	ug	mgX	mg	13	6,15	6,34	
<i>Carl Adolph Olesen . . . . .</i>	A	mg	mg	gg	mg	mg	mg	mg	mgX	ggX	mgX	mg	ug	mg	14	6,74	mg	mgX
	E	gg	mg	gg	mgX	mg	gg	mg	mgX	ug	mgX	gg	mg	mg	13	5,85	6,30	
<i>Christian Riis . . . . .</i>	A	mgX	mgX	mgX	mgX	ug	mgX	ug	mg	mgX	ug	ug	mgX	ug	14	7,52	mgX	
	E	mg	ug	ggX	ug	mg	ug	mg	mg	ug	mgX	ug	mg	mg	13	7,28	7,10	

Til Mellemskoleeksamen, ved hvilken der holdtes mundtlig Prøve i alle Fag undtagen Naturlære, indstillede der sig 18 Disciple, der bestod med følgende Resultat:

Jens Peter Andreassen mg÷ (6,08), *Poul Bang* mg÷ (6,03), *Helge Bernth* mg÷ (6,38), *Hans Budtz* mg÷ (6,13), *Dan Clausen* mg (6,90), *Holger Dani* g× (5,93), *Jørgen Drachmann* mg÷ (6,30), *Eigil Dreyer* g× (5,80), *Olaf Gylding* mg÷ (6,39), *Leif Hansen* mg (6,84), *Walter Jakobsen* mg× (7,26), *Hans Larsen* mg× (7,30), *Aksel Madelung* mg÷ (6,07), *Børge Neerup* mg (7,01), *Carl Viggo Ravn* g (4,83), *Axel Schleisner* mg÷ (6,31), *Sven Erik Smith* g× (5,70), *Hans Christian Wendt* mg× (7,21).

Tillægsprøven i Latin for juridiske studerende (Bek. $\frac{17}{6}$ 19) bestodes $\frac{27}{5}$ 22 af *Steen Frølich Nielsen*.

Lærerpersonalet.

$\frac{31}{5}$ 1922 udnævntes Adjunkt *Johannes Ferdinand* til Lektor fra $\frac{1}{6}$ at regne.

$\frac{13}{6}$ konstitueredes cand. polyt. *Johannes Madsen* som Adjunkt fra $\frac{1}{8}$ at regne.

$\frac{26}{6}$ modtog de konstituerede Adjunkter *Vilh. Steffensen* og *A. Volten* fast Ansættelse fra henholdsvis $\frac{15}{8}$ og $\frac{1}{8}$ at regne.

Økonomiinspektionen har været fordelt imellem Adj. *Borelli Møller* („Inventarieinspektør“) og Adj. *Steffensen* („Kostinspektør“).

Den ugentlige Inspektion har været besørget af Adjunkterne *Helms, Juul Møller, Steffensen* og *Andersen* samt Organist *Gade*. Paa øverste Sovesal har Adj. *Helms*, paa mellemste Adj. *Juul Møller*, paa nederste Adj. *Andersen* og paa Museumsbygningen, hvor VII Klasse bor, Adj. *Borelli Møller* ført Tilsynet.

Som Assisterter ved Gymnastik og Sport har Stabssergent *H. Larsen* og Overofficerterne *G. O. Rasmussen* og *A. Hansen* fungeret med henholdsvis 10, 6 og 5 ugentlige Timer.

Danseundervisningen har været ledet af Frøknerne *Halvor-Dahl* og *Schmidt-Hansen*.

Skolens Bibliotekar er Lektor *Gøtzsche*. Adj. *Helms* fører Tilsyn med Discipelbiblioteket.

Disciplene.

Ved Udsendelsen af forrige Aars Program talte Skolen 109 Disciple. Af disse afgik 14 som Studenter (se den foranstaaende Liste); 7 andre udgik ved Skoleaarets Slutning, nemlig *H. Starck* af V, *J. P. Andreasen*, *P. B. Bang*, *H. E. Budtz*, *H. Dam*, *W. R. Jakobsen* og *C. V. Ravn* af IV Kl.

Ved det nye Skoleaars Begyndelse kom 21 nye Disciple til, nemlig 2 i IV, 1 i III, 4 i II og 14 i I Kl. I Skoleaarets Løb udgik *H. Wille* af I Kl. Skolen tæller saaledes 108 Disciple, af hvilke 1, *J. L. Krarup* af II Kl., er skolesøgende.

I den efterfølgende Fortegnelse er Disciplene

opførte klassevis efter Bogstavorden; de nyoptagne er betegnede med *. De 3 Linier i Gymnasiet betegnes ved (ks), (ns) og (mn).

VII Klasse.

1. Georg C. Brun (Forpagter, cand. jur. B., Skulstrupgaard), f. 6. Oktbr. 1905 (ns).
2. Poul H. K. Diderichsen (Dommer D., Næstved), f. 16. Aug. 1905 (ks).
3. Poul Christian Florian-Larsen (afd. Højesterets-assessor L., København), f. 28. Marts 1906 (ks).
4. Aage S. M. Glente (Læge G., Glostrup), f. 29. Aug. 1905 (ns).
5. Poul Hage (Overlæge H., Næstved), f. 16. Marts 1906 (mn).
6. Adam Helms (Overlæge H., Nakkebølle Fjord, Pejrup), f. 30. Januar 1904 (ks).
7. Preben R. Henningsen (afd. Etatsraad H., København), f. 27. Oktbr. 1904 (mn).
8. Aage G. Holtved (Postmester H., Humble), f. 20. Novbr. 1905 (ns).
9. E. Ove Jensen (afd. Gaardejer J., Gjelsted), f. 15. Novbr. 1903 (mn).
10. Niels Erik Lawaetz (Forpagter L., Holmegaard, Olstrup), f. 19. Oktbr. 1905 (ns).
11. Jørgen P. Secher (Overretssagfører S., Aarhus), f. 23. Jan. 1904 (ns).
12. Orla F. Skov (Lærer S., Abbednæs), f. 10. Juli 1904. (mn).
13. Frantz W. K. Wendt (fhv. Godsinspektør W., Sorø), f. 24. Febr. 1905 (ns).

VI Klasse.

1. Erik Balslev (Sognepræst B., Sorø), f. 4. Decbr. 1904 (ns).
2. Gerhard J. E. Boesen (Direktør B., Nakskov), f. 1. Juli 1905 (mn).
3. Børge K. Diderichsen (Broder til Nr. 2 i VII), f. 13. Novbr. 1906 (ns).
4. Ove Høegh-Guldberg (afd. Læge H.-G., Aarhus), f. 28. Febr. 1905 (mn).
5. Rudolf J. P. Münster (Sognepræst M., Dalby, Thureby), f. 23. Juni 1906 (ns).
6. Otto J. Skousen (afd. Maskiningeniør S., København), f. 25. Marts 1906 (mn).
7. Flemming Tolstrup (afd. Sognepræst T., Frederiksberg), f. 15. Febr. 1906 (ns).
8. Hans Jørgen Uldall (Sygehuslæge U., Hammel), f. 25. Maj 1907 (ns).

V Klasse.

1. Helge Bernth (Epidemilæge B., Gjedser), f. 16. Oktbr. 1906 (ks).
2. Dan H. Clausen (Købmand C., Næstved), f. 3. Decbr. 1906 (ns).
3. Jørgen Drachmann (Professor, Dr. phil. D., Charlottenlund), f. 29. Oktbr. 1906 (mn).
4. Eigil F. S. Dreyer (Kaptajn D., København), f. 11. Marts 1907 (ns).
5. Olaf B. Gylding (Købmand G., Skanderborg), f. 5. Novbr. 1906 (mn).
6. Leif Hansen (Læge H., Orup), f. 28. Maj 1907 (ns).
7. Hans Larsen (Teglværksejer L., Ladby), f. 18. Decbr. 1906 (mn).

8. Aksel V. P. Madelung (Proprietær M., Stenlængegaard, Mern), f. 18. Febr. 1906 (mn).
9. J. P. Børge Neerup (Forretningsbestyrer N., Næstved), f. 26. Febr. 1906 (ks).
10. Ole Opstrup (Direktør O., Haslev), f. 18. Aug. 1905 (mn).
11. Axel H. Schleisner (Læge S., Skelskør), f. 13. Juli 1907 (mn).
12. Sven Erik R. Smith (Konsul S., Næstved), f. 12. Novbr. 1907 (mn).
13. Hans Christian K. Wendt (Broder til Nr. 13 i VII), f. 11. Januar 1906 (ns).

IV Klasse.

1. Sven F. Bang (Dommerfuldmægtig, cand. jur. B., Nakskov), f. 31. Juli 1908.
2. Mogens Berg (Kredslæge B., Nakskov), f. 7. Juli 1907.
3. Ole Bernth (Broder til Nr. 1 i V), f. 13. Novbr. 1907.
4. Andreas Bjerre (Provst B., Herlufmagle), f. 9. April 1908.
5. C. Erik Bollerup (Læge B., Hobro), f. 24. April 1908.
6. Knud Demuth (Boghandler D., Næstved), f. 5. Juni 1907.
7. Poul Demuth (Broder til Nr. 6), f. 12. Juli 1908.
8. Svend Fournais (Direktør F., Askeby, Møen), f. 21. Maj 1907.
9. Harald L. Hansen (Adoptivmoder Frk. Th. Hornum, Varde), f. 7. Oktbr. 1907.
- 10.* Jens F. R. Hansen (Snedker H., København), f. 31. Jan. 1907.

11. Erik Høeg (Læge H., Jægerspris), f. 19. Febr. 1908.
12. Christian J. H. Høegh-Guldberg (Kaptajn, Forstander H.-G., Aarhus), f. 18. Juli 1907.
- 13.* Frederik Julius Billeskov Jansen (Overretssagfører B. J., Thisted), f. 30. September 1907.
14. Roger J. S. Jensen (Købmand J., København), f. 20. Aug. 1908.
15. Jens J. S. Jermiin (afd. Stamhusbesidder J., København), f. 10. Decbr. 1907.
16. Olaf B. Kirstein (Læge K., København), f. 7. Maj 1908.
17. Knud Lindberg (Skovrider L., Gunderslevholm), f. 16. Jan. 1907.
18. G. Louis Mourier (afd. Skovrider M., Herlufsholm), f. 28. Marts 1908.
19. Helge Nielsen (Læge N., Næstved), f. 21. Jan. 1909.
20. Tobias Ritzau (Politimester R., Køge), f. 5. Jan. 1908.
21. Mogens Winge (Læge W., Vordingborg), f. 28. Oktbr. 1907.

III Klasse.

1. Erik V. Barning (Plejefader Malermester Dittmer, København), f. 8. September 1908.
2. Erik V. Beyer (afd. Ingeniør B., Frederiksberg), f. 16. Decbr. 1908.
3. Eggert Boserup (Forpagter B., Billesborg), f. 20. Maj 1909.
4. Harald J. F. Branth (Forpagter B., Juellinge), f. 27. April 1908.
5. Harry Brocks (Styrmænd B., København), f. 5. Maj 1908.

6. Sten-Orla Bruhn (Direktør B., København), f. 7. Decbr. 1908.
7. Torben V. Engelsted (Landsretssagfører E., Faxe), f. 27. April 1909.
- 8.* Mogens S. Hildebrandt (Grosserer H., København), f. 23. Febr. 1909.
9. Paul Holm (Direktør, cand. pharm. H., Næstved), f. 9. Aug. 1908.
10. Holger P. Jakobsen (afd. Overtelegrafist J., Göteborg), f. 3. Aug. 1908.
11. S. Jørgen Kirstein (Broder til Nr. 16 i IV), f. 23. Oktbr. 1909.
12. Karl Henrik Køster (Overlæge K., Næstved), f. 30. Maj 1909.
13. Erik Mourier (Forpagter M., Næsngaarden, Faarevejle), f. 13. Aug. 1908.
14. P. Paul F. M. de Neergaard (Oberstløjtnant de N., København), f. 19. Febr. 1907.
15. Jørgen Helm Petersen (Plejemoder Fru Nanna Brink, Gentofte), f. 16. Aug. 1909.
16. Gunnar Qwist (afd. Forpagter Q., Fuirendal), f. 14. Maj 1908.
17. Peter J. S. Riemann (fhv. Sognepræst R., København), f. 8. Septbr. 1908.
18. Anton F. Strodtmann (Læge S., Everdrup), f. 22. Aug. 1909.

II Klasse.

1. Eiler Bjerregaard (Dommerfuldmægtig, cand. jur. B., Thisted), f. 25. April 1910.
2. Mogens Boserup (Konsul B., Faxe), f. 28. Aug. 1910.

- 3.* Gustaf W. Branth (Broder til Nr. 4 i III), f. 25. Juli 1910.
4. Jørgen D. E. Budtz (Tandlæge B., Stubbekøbing), f. 13. Jan. 1910.
- 5.* Helmuth S. Colsted (Driftsinspektør C., København), f. 17. Marts 1910.
6. Geert M. Drachmann (Broder til Nr. 3 i V), f. 29. Maj 1910.
7. Kjeld E. Hansen (Sagfører, Borgmester H., Skel-skør), f. 20. Maj 1911.
8. Erik C. G. Hastrup (Godsforvalter H., Ourupgaard), f. 12. Febr. 1910.
- 9.* Rikard Holm (afd. Balletdanser H., København), f. 16. Maj 1910.
10. Alfred Hovmand (Skibsmægler H., Bandholm), f. 25. Febr. 1909.
11. Poul A. Isaksen (afd. Styrmand I., Aalborg), f. 19. Novbr. 1909.
12. Erik J. Kiær (Forpagter K., Overgaard, Havndal), f. 18. Jan. 1910.
13. Johan Ludvig S. Krarup (Rektor K., Herlufsholm), f. 17. April 1910.
14. Ulrik K. G. Krogh (Sognepræst K., Farum), f. 27. Marts 1909.
15. O. Anker Lund (Bankfuldmægtig L., København), f. 7. Novbr. 1909.
16. Ole Remvig (Læge R., Haslev) f. 29. Juli 1910.
17. Sven Schaarup (afd. Amtsfuldmægtig, cand. jur. S., Ringkøbing), f. 22. Aug. 1910.
18. Erik Schaumburg-Müller (Læge S.-M., Køge), f. 23. Febr. 1909.
- 19.* Ernst O. Schaumburg-Müller (Forpagter S.-M., Rødehus), f. 18. Decbr. 1910.
20. Arne T. Schlüter (Driftsbestyrer, cand. polyt. S., Holmegaard Glasværk), f. 24. Febr. 1910.

I Klasse.

- 1.* Mogens K. Andreassen (fhv. Forpagter A., Lille-Næstved), f. 11. Juli 1911.
  - 2.* Jørgen Bolvig (Købmand B., København), f. 24. Febr. 1910.
  3. Ejvind B. Boserup (Broder til Nr. 3 i III), f. 17. Aug. 1910.
  - 4.* Gunnar Duborg (Proprietær D., Havgaard, Longelse) f. 25. Decbr. 1910.
  - 5.* Poul C. Egede (Forpagter E., Vemmetofte), f. 24. Decbr. 1910.
  - 6.* Knud Flensted (Direktør F., København), f. 13. Septbr. 1909.
  - 7.* Preben J. L. Hansen (Bankfuldmægtig H., København), f. 8. April 1911.
  - 8.* Børge H. Jensen (Direktør J., København), f. 27. Juni 1910.
  - 9.* Niels Bjarne T. Jensen (Købmand J., Næstved), f. 6 Marts 1911.
  - 10.* Per Kirstein (Broder til Nr. 16 i IV), f. 6. Marts 1912.
  - 11.* Frits A. Kiær (Broder til Nr. 12 i II), f. 29. Juni 1912.
  12. Søren A. K. Lund (Konstruktør L., København), f. 21. April 1910.
  - 13.* Knud E. Tommerup (Købmand T., Nysted), f. 5. Febr. 1911.
  - 14.* Preben H. Uldall (Broder til Nr. 8 i VI), f. 21. Febr. 1911.
  - 15.* Knud H. Wilken-Jensen (Købmand W.-J., Slagelse), f. 14. Febr. 1912.
-

Undervisningen.

Herlufsholm Skole har normalt alle Gymnasiets 3 Linier, derimod ingen Realklasse.

Den daglige Undervisningstid er ialt 7 Lektioner („Timer“) paa 40 Minutter, adskilte ved 3 Frikvarterer paa 10 og 2 paa 15 Minutter. De 4 Lektioner er om Formiddagen fra 8—11¹⁵, de 3 om Eftermiddagen fra 3³⁰—5⁵⁵.

Fag- og Timefordeling.

	Ugentlig	
Rektor <i>Krarup</i> : Dansk V, Tysk II, IV . . .	14	Timer
Lektor <i>Jerntoft</i> : Latin IV, VI ns, Gymna- stik i alle Klasser	29	—
Lektor <i>Mørch</i> : Tysk III, V ns, VI ns, VI m, VII ns, Fransk VI, VII	31	—
Lektor <i>Gøtzsche</i> : Dansk III, Fransk V, Hi- storie I, VI, VII, Oldtidskundskab V, VI, VII, Skrivning I, II, III . . .	28	—
Lektor <i>Ferdinand</i> : Geografi IV, Naturfag V s, V m, VI s, VI m, VII s, VII m, Naturhistorie I, II, III, IV, Sløjd*) I, II, III	32	—
Adjunkt <i>Borelli Møller</i> : Matematik II, Na- turlære I, II, III, IV, VII m, Fysik VI m, Astronomi VII s	28	—
Adjunkt <i>Helms</i> : Dansk II, Engelsk I, IV, VI ns, VII ns, Historie V	30	—

*) Træsløjd i III har i Vintermaanederne været besørget af Adj. *Steffensen*.

Adjunkt <i>Juel Møller</i> : Dansk VI, VII, Engelsk III, V ns, V ks+m, VII ks+m	Ugentlig 24 Timer
Adjunkt <i>Steffensen</i> : Matematik III, VI s, VII s, VII m, Naturlære V m, Kemi VI m	27 —
Adjunkt <i>Andersen</i> : Religion i alle Klasser undtagen VI og VII, Dansk I, IV, Historie II, III, IV	27 —
Adjunkt <i>Volten</i> : Latin V ks, V ns, VII ks, VII ns, Græsk V ks, VII ks, Engelsk II, VI m	38 —
Adjunkt <i>Madsen</i> : Regning og Matematik I, IV, V s, V m, VI m	28 —
Organist <i>Gade</i> : Geografi I, II, III, Sang og Musik i alle Klasser	35 —
Tegnelærer <i>Essendrop</i> : Tegning I, II, III .	7 —
Sognepræst <i>Hee Andersen</i> : Religion VI, VII	2 —

	VII			VI		V			IV	III	II	I
	ks	ns	mn	ns	mn	ks	ns	mn				
Religion	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2
Dansk	5	5	5	5	3	4	4	4	5	4	5	6
Engelsk.	2	5	2	6	2	2	6	2	4	4	4	6
Tysk.		5		5	2		5		5	5	5	
Fransk	4	4	4	5	5	5	5	5				
Historie.	5	5	5	4	4	4	4	4	3	3	2	3
Geografi	} 3	} 3	} 3	} 3	} 3	} 2	} 2	} 3	2	2	2	3
Naturhistorie.												
Latin.												
Græsk	6			3		7	5		5			
Oldtidskundskab		1	1	1	1		1	1				
Matematik og Regning .	2	2	7	2	7	2	2	7	7	6	5	5
Naturlære.	1	1	8		7			8	2	2	3	2
Skrivning										1	1	2
Tegning										2	3	2
Sløjd.										2	2	2
Sang.	2	2	2	2	2	2	2	2		2	2	2
Gymnastik	4	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5
	42	42	42	42	42	42	42	42	41	42	43	43

Aarets Arbejde.

Religion.

- VII Kl. (*Hee Andersen*). Udvalgte Afsnit af Kirkehistorien (Middelalderen og nyere Tid).
- VI Kl. (*Hee Andersen*). De vigtigste fremmede Religioner samt Oldtidens Kirkehistorie.
- V Kl. (*Andersen*). Det gamle Testaments Betydning for Nutiden. Forskellige etiske og religiøse Problemer.
- IV Kl. (*Andersen*). Bjergprædikenen.
- III Kl. (*Andersen*). Martensen og Paullis Bibelhist. S. 140 Bogen ud. Den 3. Trosartikel. Nogle Salmer. Fortalt for Klassen om Muhamedanermission.
- II Kl. (*Andersen*). Martensen og Paullis Bibelhist. S. 90—140. Den 2. Trosartikel. Nogle Salmer.
- I Kl. (*Andersen*). Martensen og Paullis Bibelhist. S. 1—90. Den 1. Trosartikel og de 10 Bud. Nogle Salmer.

Dansk.

- VII Kl. (*Juel Møller*). Rønnings Litteraturhistorie fra J. L. Heiberg til Nutiden. Læst: Maser, Brudstykker af Kierkegaard og Brandes, en

Fortælling af Schandorph. Asgaardsrejen. En Fallit. Statarisk gennemgaaet: Bæks Udvalg af J. P. Jacobsen. Ibsen: En Folkefjende. Litteraturprøver efter Mortensens Udvalg II¹ og II². Bertelsens Sproghistorie med nogle Forbigaaelser. Repetition af Eksamenspena. 10 Stile.

Til Eksamen opgives: Rønnings Litteraturhistorie fra Holberg til Nutiden (med nogle Forbigaaelser). Erasmus Montanus. Kærlighed uden Strømper. St. Hansaften Spil. Bæks Udvalg af J. P. Jacobsen.

Af Mortensens Litteraturudvalg: II¹ 144—50, 164—65, 169—70, 170—71, 174—75, 192—93, 195—97, 200—01, 206—25, 233—36, 236—38, 270—71, 273—76, 332—34, 345—50, 350—51, 352—53, 357—59, 364—66, 369, 375—76, 378—79, 384—87, 388—89, 392, 402—08, 413—14, 421—22, 424—25, 426, 430—31, 433—35, 437—41, 445, 450—53, 471—74, 474—77, 503—04, 507, 511, 512—13, 517—18, 519, 522, 526, 540—42, 545, 558—60, 563—64, 566—68. II² 109—13, 125—33, 335, 338—39, 340—43, 354—57, 360—61, 365—67, 375—79, 383—84, 413—17.

Agerskov og Nørregaards svenske Læsebog S. 38—49, 74—77, 80—85 124—25, 127—30, 134—36, 146—47, 148—49, 149—50, 152—53.

Bertelsens oldnordiske Læsebog S. 8—18, 43—47.

Bertelsens Sproghistorie S. 7—11, 29—31, 34—41, 43—44, 78—80, 80—82, 100—103, 104—05.

VI Kl. (*Juel Møller*). Georg Christensens Litteraturhistorie fra Holbergs Samtid til og med Hauch (med adskillige Forbigaaelser). Læst: Digte af Baggesen. Hakon Jarl. Poul Møllers Himmelbrev. Prøver af Grundtvigs Prosa-værker. Statarisk læst: Kærlighed uden Strømper, St. Hansaften Spil. Ingemann: Holger Danske. Litteraturprøver efter Mortensens Udvalg.

VI ns har endvidere læst: Bertelsens oldnordiske Læsebog S. 9—28, 43—46.

12 Stile.

V Kl. (*Rektor*). Georg Christensens Litteraturhistorie forfra til og med Holberg (med adskillige Forbigaaelser). Gunlögs og Stykker af Laxdölernes Saga. Oehlenschlägers „Kjartan og Gudrun“. 13 Folkeviser (efter Olrik og Ida Falbe-Hansen). C. Winther: En Aften-scene. Stykker af „Marie Grubbe“. Erasmus Montanus. Iøvrigt Litteraturprøver efter Mortensens Udvalg. Agerskov og Nørregaards svenske Læsebog S. 5—11, 32—49, 74—85, 103—107, 118—125, 127—130, 131—133, 134—136, 144—154. — 14 Stile.

IV Kl. (*Andersen*). Til Oplæsning anvendt: Clausen og Hansen: Dansk Læsebog for Mellem-skolen III samt Agerskov og Rørdam: Dansk Læsebog for Mellemlklasserne. Desuden læst af Disciplene paa Klassen: Heiberg: Syvsoverdag og Alferne; Bjørnson: Synnøve Solbakken; Chr. Winther: Udvalgte fortællende Digte (Dansklærerforeningens Ud-gave). — Læst for Klassen: Hertz: Kong René's Datter; Drachmann: Dreven af. — Svensk efter P. Christensen: Svensk Læsebog.

— 1 Stil ugentlig, Genfortælling eller Fristil.

Til Eksamen opgives: Heiberg: Syvsoverdag. Clausen og Hansen: Dansk Læsebog III S. 105—107, 146—157, 204—213, 236—251, 264—275. Chr. Winther: Erik og Ellen; Vaabendragerens Ed; Murad; Den rige Frøken. Bjørnson: Synnøve Solbakken, Kapitel 4—9 incl. — P. Christensen: Svensk Læsebog S. 14—18, 56—64, 67—71, 85—87, 103—112.

III Kl. (*Gøtzsche*). H. Bæk: Danske Læsestykker. Oehlschläger: Aladdin. Drachmann: Der var engang —. Ingerslev: Dansk Sproglære for Mellemskolen. P. Christensen: Svensk Læsebog. 20 Stile, mest Fristile.

II Kl. (*Helms*). Clausen og Hansen: Dansk Læsebog II; læst for eller af Klassen: Heiberg: Alferne, De Uadskillelige, Hostrup: Genboerne, Bergsøe: Fra den gamle Fabrik, Blicher: Røverstuen. Analyse efter O. Lange: Dansk Analyse og Tegnsætning. 1 ugentlig Stil, Genfortælling og Diktat.

I Kl. (*Andersen*). Clausen og Hansen: Dansk Læsebog I. Ingerslev: Dansk Sproglære for Mellemskolen §§ 1—65. O. Lange: Øvelsesstykker i Analyse Stk. 1—10. — En Del Digte lært udenad. — Læst for Klassen: Ingemann: Kristen Bloks Ungdomsstreger; Hostrup: Feriegæsterne og En Spurv i Tranedans. — En eller to Stile om Ugen, Diktat eller Genfortælling.

Engelsk.

VII Kl. (ns) (*Helms*). Shakespeare: Julius Cæsar.

Adolph Hansen: Udvalg af engelske Digtere II S. 1—43. G. Bruun: The Historical Reader S. 149—220. Ekstemporallæsning efter Pat O' Brien: Outwitting the Hun og George Borrow: The Bible in Spain. Læst af Klassen paa egen Haand: George Eliot: Silas Marner. Benyttet Adolf Hansen: Den engelske og amerikanske Litteraturs Historie, Jespersens Grammatik og O. Madsen: Opgaver til engelske Stile II; 1 ugentlig Stil.

I de to foregaaende Aar har Klassen læst: G. Bruun: Modern Plays and Dialogues, G. Bruun: Historical Reader S. 1—149, Læssøe Müller og Ingemann Ottosen: Nyere engelsk Digtning I, Sheridan: The School for Scandal. Kursorisk: Kipling: The Jungle-Book (Tanchnitz Udg.) S. 1—98.

Til Eksamen opgives: Shakespeare: Julius Cæsar Act III, Müller og Ottosen I 49—57, 79—82, 98—114, G. Bruun: Historical Reader 119—62, 211—20, Sheridan: The School for Scandal Act III—IV.

VII Kl. (ks + mn) (*Juel Møller*). Helweg-Møller: Modern Prose S. 13—18, 48—56, 62—103, 119—35. Ekstemporallæsning efter O' Brien: Outwitting the Hun. Hovedvægten er lagt paa det sproglige. Som Grundlag for Prøven opgives: Modern Prose S. 13—18, 62—71, 82—95, 119—35.

VI Kl. (ns) (*Helms*). Adolf Hansen: Engelske Digtere I, II S. 1—43, The Dickens Reader (v. Stigaard), Bøgholm og Madsen: Engelsk Læsebog for Gymnasiet S. 273—319. Ekstemporallæsning efter Stanley Weyman: Starvecrow Farm. 1 ugentlig Stil. Jespersens Grammatik.

- VI Kl. (mn) (*Volten*). Kipling: The Jungle Book: Kaa's Hunting, Tiger-Tiger, Rikki-Tikki-Tavi. Stigaard: The Dickens Reader S. 1—50.
- V Kl. (ks + mn) (*Juel Møller*). Kipling: The Jungle Book (Udvalg Velhagen u. Klasing). Eks-temporallæsning efter O' Brien: Outwitting the Hun.
- IV Kl. (*Helms*). Bøgholm og Madsen: Engelsk Læsebog for Mellemskolen S. 113—152. O. Jespersen: Engelske Læsestykker S. 25—30, 36—40, 41—42, 49—56, 66—78, 160—166. Pitman's New Era Geography Reader S. 121—29. 1 ugentlig Stil (Diktat, Oversættelse [Nanckes Stiløvelser], Genfortælling); Jespersens Grammatik.
Til Eksamen opgives: Bøgholm og Madsen S. 113—152.
- III Kl. (*Juel Møller*). Jespersen og Sarauw: Engelsk Læsebog Stk. 161—62, 166, 171, 177—80, 186—98. Jespersen: Engelske Læsestykker Stk. 1—4, 6—9, 10—11, 13—15, 26—32, 45—52, 59—62, 64—65, 66, 69—71, 75—84, 96—104. En ugentlig Stil, hyppigst Oversættelse efter Werner: Engelske Stiløvelser.
- II Kl. (*Volten*). Jespersen og Sarauw: Engelsk Begynderbog II S. 1—90. Jespersens Begyndergrammatik. Stile (Oversættelse og Diktat).
- I Kl. (*Helms*). Werner og Brahde: Lærebog i Engelsk S. 1—55. 1 ugentlig Stil (Werners Stiløvelser).

Tysk.

- VII Kl. (ns) (*Mørch*). Goethe: Hermann und Dorothea. Østergaard: Deutsche Erzähler S. 89—127

(kursorisk). Gottfried Keller: Der Landvogt von Greifensee (sidste Trediedel kursorisk). Sudermann: Frau Sorge S 227—292 (kursorisk). Repetition af Eksamenspensum. Vibæks Sproglære for Gymnasiet og Reinckes Stiløvelser II. En ugentlig Stil, afvekslende Genfortælling og Oversættelse. Forelæst for Klassen: Goethes Götz v. Berlichingen (Uddrag), Iphigenie og Faust I (Østergaards Udvalg). Udvalgte Stykker af Heine.

I de to foregaaende Aar læst: Deutschland II, 2. Udg., Nr. 1—2, 4—7, 9—12, 14, 17, 20, 22. Deutsche Erzähler S. 3—88. Schiller: Glocke, Ibykus, Polykrates, Kassandra, Bürgschaft, Taucher, Toggenburg, Drache, Eisenhammer, Habsburg, Handschuh, Alpenjäger. — Maria Stuart. — Sudermann: Frau Sorge til S. 226. Wychgrams Literaturgeschichte S. 46—117 (med Forbigaaelser).

Til Prøven opgives: Hermann und Dorothea IV og VI. Maria Stuart I, Glocke, Ibykus. Deutschland II: Die Hansa, Goethe in Weimar, die Burschenschaft. Som Grundlag for Samtaleprøven: Frau Sorge Kap. 1—5.

VI Kl. (ns) (*Mørch*). Schillers Glocke og samme Udvalg af Balladerne som VII ns (undt. Kassandra). Jungfrau von Orleans I—III statarisk, Resten kursorisk. Deutschland II 2. Udg. Nr. 5—7. Kursorisk: Frau Sorge S. 130—292. G. Freytag: Die Journalisten. Forelæst Goethe: nogle lyriske Digte, Scener af Götz v. Berl. og Faust I efter Østergaards Udv. — Wychgrams Literaturgeschichte:

Goethe og Schiller. Benyttet Vibæks Sproglære for Gymn. og Reinckes Stiløvelser II. En Stil om Ugen (Genfortælling og Oversættelse).

VI Kl. (mn) (*Mørch*). Ipsen og Bovien: Læsebog for Mellemlklasserne S. 35—50, 55—72, 80—106, 147—155, 211—229. Kapers kortfattede Sproglære.

V Kl. (ns) (*Mørch*). Deutschland II 1. Udg. Nr. 1, 6, 14, 16—17, 24, 30. Kursorisk: Heyse: Hochzeit auf Capri. Wilbrandt: Der Mitschuldige. Benyttet Vibæks Sproglære for Gymnasiet og Reinckes Stiløvelser I. En Stil om Ugen (Genfortælling og Oversættelse), skrevet paa Klassen.

IV Kl. (*Rektor*). Reinckes Læsebog for Mellemskolen S. 92—213, 218—229. Reinckes Stiløvelser. Kapers kortfattede Sproglære. En Stil paa Klassen hver 14. Dag.

Til Eksamen opgives af Læsebogen S. 92—143, 181—186.

III Kl. (*Mørch*). Ingerslev og Vibæk: Tysk for de yngste Begyndere S. 132—ud. Tysk II for Mellemlrinnnet til S. 51. Kapers kortfattede Sproglære. Et Par Stile om Maaneden, skrevet paa Klassen.

II Kl. (*Rektor*). Ingerslev og Vibæk: Tysk for de yngste Begyndere til S. 132.

Fransk.

VII Kl. (*Mørch*). Glahn: Lectures variées I, II og V. Extempore læst Stykker af Kühn: La France et les Français og Labiche: La Grammaire og Le voyage de M. Perrichon. Oluf Nielsens Grammatik.

- VI Kl. (*Mørch*). Nielsen og Hofmanns Begynderbog S. 101 ud. Glahn: Lectures variées II og III. Kühn: La France et les Français S. 28—76. Henrik Madsen: Moderne franske Forfattere S. 1—19. Oluf Nielsens Grammatik.
- V Kl. (*Gøtzsche*). Nielsen og Hoffmanns Begynderbog. N. Chr. Nielsens Grammatik: Substantiver, Adjektiver, personlige Pronominer og Verber.

Historie.

- VII Kl. (*Gøtzsche*). Munch og Müller: Verdenshistorie IV. Ottosen: Nordens Historie fra 1800. Munch: Samfundskundskab S. 1—58, 125—166.

Til Eksamen opgives: Rom i Oldtiden, Verdenshistorien fra 1798 til 1914. Nordens Historie fra 1766 og det læste i Samfundskundskab.

- VI Kl. (*Gøtzsche*). Munch og Müller: Verdenshistorie III. Ottosen: Nordens Historie til 1800.
- V Kl. (*Helms*). Munch og Müller: Verdenshistorie I—II.
- IV Kl. (*Andersen*). L. Schmidt: Lærebog II fra den franske Revolution.
- III Kl. (*Andersen*). L. Schmidt: Lærebog II S. 1—114.
- II Kl. (*Andersen*). L. Schmidt: Lærebog I S. 110—203. Ingeborg Nielsen: Nordiske Gudesagn.
- I Kl. (*Gøtzsche*). L. Schmidt: Lærebog S. 1—110.

Geografi.

- VII Kl. (ks + ns) (*Johs. Ferdinand*). Tidligere (i V Kl.) har Klassen læst: Naturkundskab for Gymnasiets sproglige Linier I, S. 164—241. Til Eksamen opgives intet.

VII Kl. (mn) (*Johs. Ferdinand*). Tidligere (i VI Kl.) er læst: Vahl og Andersen: Geografi for Gymnasiet fra S. 186.

Til Eksamen opgives intet.

VI Kl. (mn) (*Johs. Ferdinand*). M. Vahl og P. Andersen: Geografi for Gymnasiet fra S. 188.

IV Kl. (*Johs. Ferdinand*). C. C. Christensen: Geografi for Mellemskolen: Danmark, Norge, Sverige, Rusland, Tyskland, Storbritanien, Frankrig.

III Kl. (*Gade*). C. C. Christensen: Geografi for Mellemskolen: Sydasien, Afrika, Australien, Amerika.

II Kl. (*Gade*). C. C. Christensen: Geografi for Mellemskolen: Donaulandene, Sydeuropa, Asien.

I Kl. (*Gade*). C. C. Christensen: Geografi for Mellemskolen, forfra til Donaulandene (incl.).

Naturhistorie (*Johs. Ferdinand*).

VII Kl. (ks + ns). A. Krogh: Fysiologi fra S. 95. Kr. Simonsen: Biologi (med Forbigaaelser).

Til Eksamen opgives: Biologi og Fysiologi.

VII Kl. (mn). A. Krogh: Fysiologi. Kr. Simonsen: Biologi fra S. 55.

Til Eksamen opgives: Biologi og Fysiologi.

VI Kl. (ns). A. Krogh: Fysiologi fra S. 64. V. Madsen, J. Bøving-Petersen, Alb. Stockmarr: Geologi for Gymnasiet I.

VI Kl. (mn). P. Andersen og M. Vahl: Geologi og Geografi, S. 107—185. A. Krogh: Fysiologi, S. 1—44.

V Kl. (ks + ns). Kr. Simonsen: Biologi S. 1—54. V. Madsen, J. Bøving-Petersen, Alb. Stockmarr: Geologi for Gymnasiet I, S. 1—43.

- V Kl. (mn). Kr. Simonsen: Biologi S. 1—54. Geologi I, S. 1—45, 61—72, 76—79.
- IV Kl. V. Balslev og P. Andersen: Zoologi for Mellemkolen: Fra Blæksprutter Bogen ud.
Kr. Simonsen og V. Balslev: Botanik for Mellemkolen, Hæfte IV, Hæfte III, S. 22—40.
- III Kl. Zoologi: Fiske, Leddyr.
Botanik: Hæfte III.
- II Kl. Zoologi: Fugle fra Nattergalen, Krybdyr, Padder.
Botanik: Hæfte II.
- I Kl. Zoologi: Pattedyr, Fugle til Nattergalen.
Botanik: Hæfte I.

Latin.

- VII Kl. (ks) (*Volten*). Vergil: Æneiden 1ste Sang. Horats: Oder I 4, 5, 6, 8, 9, 10, 20, 22, 24, 27, 32. II 3, 8, 16, 20. III 8, 9, 18. Breve I 2, 5, 6, 7, 8, 10, 14, 19. Cæsar: Bellum Gall. Bog 2 og 3. Quintilian X 1—76. 1 Times ugentlig Ekstemporallæsning efter Gertz: Middelalderlige Forfattere. 1 ugentlig Version. Eksamenspensumet repeteret. Litteraturhistorie i Tilslutning til Forfatterlæsningen. Madvigs Grammatik.
Til Eksamen opgives:
Catul: 1, 2, 3, 5, 7, 8, 9, 12, 13, 34, 43, 45, 46, 49, 51, 62, 65, 83, 85, 86, 76, 101. Horats: Oder I 4, 6, 8, 9, 20, 22, 24, 27. II 8. III 8, 9. Breve: Alt det læste. Cæsar: Bell. Gall. 4. Bog. Cicero: Pro Sexto Roscio 1—82. Livius XXI 1—17. Quintilian X 1—76.
- VII Kl. (ns) (*Volten*). Cicero: In Catilinam II. Cæsar: Bellum Gall. 2. Bog. Gertz: Middelalderlige

Forfattere S. 11—44, 53—60, 79—83. Eksamenspensumet repeteret. Madvigs Grammatik.

Til Eksamen opgives:

Cæsar: Bellum Gall. 4. Bog. Cicero: Pro lege Manilia. Gertz: Middelalderlige Forf. S. 18—28, 53—60, 79—83.

VI Kl. (ns) (*Jerntoft*). Cæsar: de bello Gallico V Bog. Cicero: I og II Tale mod Catilina. Madvigs Grammatik.

V Kl. (ks+ns) (*Volten*). Cæsar: Bell. Gall. I Kap. 1—29, III og IV. Cicero: In Catilinam I og II.

V Kl. (ks) (*Volten*). Cæsar: Bell. Gall. II. Ovid: Amores I 9, 14. II 6. III 2, 8.

IV Kl. (*Jerntoft*). Mikkelsens Læsebog S. 1—37.
Til Eksamen opgives: S. 22—37 incl.

Græsk (*Volten*).

VII Kl. Platon: Gorgias forfra til 500. Resten i Oversættelse. Aiskylos: Prometheus. I Oversættelse: Euripides: Orestes. Aristofanes: Frøerne. Platon: Apologien og Kriton. Holten-Bechtolsheim: Græsk Mythologi. Litteraturhistorie i Tilslutning til Forfatterlæsningen.

Til Eksamen opgives:

Xenophon: Anabasis (Hude) S. 1—23. Herodot (Levys Udg.) S. 104—121. Platon: Gorgias forfra til 481 B. Homers Odysseé 6, 7, 11 (undtagen Vers 225—327). Aiskylos: Prometheus.

V Kl. Hudes Begynderbog I og II.

Oldtidskundskab (Gøtzsche).

- VII Kl. (ns + mn). Platon: Apologien, Kriton og Faidon (ovs. Gertz). Kunsthistorie efter Sechers Lærebog med Illustrationer hos Luckenbach.
Til Eksamen opgives: Odysseen VII, XXI og XXII. Sofokles: Antigone (ovs. Th. Lange). Herodot ved Hude, 2. Hft. S. 45—66. Platon: Apologien og Kriton.
- VI Kl. (ns + mn). Herodots 1ste Bog ved Chr. Thomsen. Aischylos: Perserne (ovs. Dorph). Sofokles: Kong Oidipus (ovs. Th. Lange). Sechers Kunsthistorie med Luckenbachs Billeder.
- V Kl. (ns + mn). Odysseen i Østergaards Udvalg. Bierings Mytologi.

Matematik og Regning.

- VII Kl. (ks + ns) (*Steffensen*). Geometri: J. Petersens Geometri Kap. 6 og Tillæg I. Aritmetik: J. Petersens Aritmetik Kapitel 7 og 8. Repetition af vigtigere Afsnit af det hele Pensum.
Til Prøven opgives efter Anordning af $\frac{1}{12}$ 1906: Aritmetik: 4., 5. og 6. Stykke, Geometri: 3., 5. og 6. Stykke.
- VII Kl. (mn) (*Steffensen*). Jul. Petersen: Differential- og Integralregning, Tillæg i Aritmetik, samt Stereometrien. Hele det læste Pensum er repeteret.
Til Prøven opgives efter Anordningen af $\frac{1}{12}$ 1906: Aritmetik og Algebra: 4., 5., 6., 7., 8. og 9. Stykke. Geometri: Hele det læste Pensum. Stereometrien: 5. og 6. Stykke. Analytisk Geometri: Parabel, Ellipse

- og Hyperbel, Infinitesimalregning: Hele det læste Pensum.
- VI Kl. (ns) (*Steffensen*). J. Petersen: Geometri Kap. 3, 4 og 5; J. Petersen: Aritmetik Kap. 5, 6, og 7. Det læste Pensum er repeteret.
- VI Kl. (mn) (*Johs. Madsen*). Jul. Petersen: Trigonometri, Analytisk Plangeometri samt Differential- og Integralregning.
- V Kl. (ks + ns) (*Johs. Madsen*). Jul. Petersen: Aritmetik Kap. I, II og III. Sammes Geometri Kap. I, II og III.
- V Kl. (mn) (*Johs. Madsen*). Jul. Petersens Lærebøger i Aritmetik og Geometri. Repeteret det læste Pensum.
- IV Kl. (*Johs. Madsen*). Jul. Petersen: Aritmetik for Mellemskolen, 8. Kapitel Bogen ud. Jul. Petersen: Geometri for Mellemskolen, fra „Geometriske Steder“ og ud. Pedersen og Røtting: Mellemskolens Regnebog II, S. 48 og ud.
- III Kl. (*Steffensen*). Jul. Petersen: Aritmetik Kap. 1, 2, 3, 4, 5, 6 og 7. Geometri Kap. 7, 8, 9 og 10. Pedersen og Røtting: Regnebog II, S. 1—79.
- II Kl. (*Borelli Møller*). Jul. Petersen: Geometri for Mellemskolen til § 76. Friis-Petersen og Jessen: Mellemskolens ny Regnebog II.
- I Kl. (*Johs. Madsen*). Friis-Petersen og Jessen: Mellemskolens ny Regnebog I.

Naturlære.

- VII Kl. (ks + ns) (*Borelli Møller*). P. Heegaards Astro-nomi for Gymnasiets sproglige Linier.
- VII Kl. (mn) (*Borelli Møller*). Mekanisk Fysik, Bogen

ud, fra Bevægelseslæren. Barmwater: Astro-
nomi.

Til Eksamen opgives: Mekanisk Fysik
S. 1—54, 122—147 (med Undt. af Kaste-
bevægelsen), 192—217. Elektricitetslære:
S. 1—49, 95—115. Varmelære: Hele Bogen.
Optik: Hele Bogen. Astronomi: S. 1—32,
37—45.

Øvelser: ¹⁾ Vægtfylde af atm. Luft,
Kulsyre og Gas, ²⁾ Varmefylde, ³⁾ For-
dampningsvarme, ⁴⁾ Smeltevarme, ⁵⁾ Staals
Udvidelseskoefficient, ⁶⁾ Fugtighedsmaaling,
⁷⁾ Wheatstones Bro, ⁸⁾ Jordmagnetismens
Horizontalintensitet, ⁹⁾ Kundts Rør, ¹⁰⁾ Joules
Lov, ¹¹⁾ Faradays Love, ¹²⁾ Linser, ¹³⁾ Bryd-
ningsforhold ved Glasterning, ¹⁴⁾ Fotometer,
¹⁵⁾ Indtegning af Marsbane.

Kemi: Jul. Petersens Kemi for Gymnasiet
S. 5—87, 153—158.

VI Kl. (mn) (*Borelli Møller*). Sundorph: Elektricitets-
lære for Gymnasiet. Barmwater: Optik for
Gymnasiet.

Kemi (*Steffensen*). Jul. Petersens Kemi
for Gymnasiet fra Kulstof til Tilbageblik.

V Kl. (mn) (*Steffensen*). Sundorphs Varmelære,
Barmwaters Optik. H. Rasmussens Kemi
forfra til Kulstofforbindelser.

IV Kl. (*Borelli Møller*). Sundorph: Fysik for Mellem-
skolen II. Rasmussen og Simonsen: Uor-
ganisk Kemi for Mellemskolen.

III Kl. (*Borelli Møller*). Rasmussen og Simonsen:
Fysik for Mellemskolen II til Elektricitet.
Samme: Organisk Kemi.

II Kl. (*Borelli Møller*). Rasmussen og Simonsen:

Fysik for Mellemskolen I. Samme: Uorganisk Kemi til Salte.

- I Kl. (*Borelli Møller*). Rasmussen og Simonsen: Fysik for Mellemskolen I til Magnetisme.

Skrivning (*Gøtzsche*).

- III Kl. Afskrift efter Lærerens Diktat eller Forskrift paa Klasetavlen.
II Kl. Larsens Skrivehæfter 7—9.
I Kl. Larsens Skrivehæfter 5—6.

Tegning (*Essendrop*).

- III Kl. Over Halvdelen af Klassen har tegnet efter Gibs og Kalipastafigurer. Et Par Elever har tegnet i det frie efter Naturen. De mindre fremskredne har tegnet efter forskellige Brugsgenstande. Kun Enkeltmandsundervisning.
II Kl. Der er tegnet efter Klodser og Brugs-genstande, f. Eks. Kander, Fade, Krukker og Bøger, senere udstoppede Dyr og Fugle. En Del Elever har tegnet Gibsfigurer og Gibsornamenter. Fortrinsvis Enkeltmandsundervisning.
I Kl. I den første Halvdel af Skoleaaret er Tegneinspektør Andersens Vægtavler anvendt. Senere er der tegnet lette fritstaaende Ting. Kun Klasseundervisning.

Sang og Musik (*Gade*).

Med Undtagelse af IV Kl. har hver Klasse haft 2 ugentlige Timer i Sang (herunder Træffe-, Node-lærings- og Tonedannelsesøvelser). Der er i Aarets

Løb foruden enstemmige indøvet Sange for 3- og 4-stemmigt blandet Kor. Enkelte Disciple i de øverste Klasser har været fritagne for Sangundervisning. — 33 Disciple har faaet Musikundervisning, 27 i Klaverspil, 6 i Violinspil.

Sløjd (*Johs. Ferdinand og Steffensen*).

I I, II og III Kl. er Arbejderne udført efter Tegning eller Model ved Klasseundervisning.

I Sommerhalvaaret bruges Timerne til Arbejde i

Skolehaven (*Johs. Ferdinand*).

I Skolehaven, hvor der i Foraaret 1923 er 64 Disciple, som har Jord til Dyrkning i Fritiden, arbejder III, II og I Kl. 2 Timer ugentlig fra 1ste April til 1ste November. Arbejdet bestaar dels i Renholdelse af Haven, dels i Dyrkning af nogle af de almindeligste Køkkenurter og etaarige Prydplanter, saaledes at hver Discipel har sit Bed (Klasseundervisning). Hver af Klasserne dyrker et bestemt Antal Plantearter, som tildels passer til vedkommende Klasses Pensum i Botanik.

Gymnastik og Sport (*Jerntoft*).

Gymnastiktimerne har som sædvanlig i Tiden fra Midten af Oktober indtil Midten af April været anvendt til Øvelser i Gymnastiksalen, den øvrige Del af Aaret til Øvelser dels paa Sportspladsen — Fodbold og Cricket — dels til Svømning; med de øverste Klasser er øvet Salonriffelskydning i Gymnastiksalen.

Præmier for Gymnastik eller Idræt er tildelt: O. Skov, Aa. Glente, P. Henningsen, G. Bruun, P. C. Florian-Larsen, alle af VII Kl.; endvidere O. Høegh-Guldberg af VI Kl., J. Drachmann af V Kl. og J. Jermiin af IV Kl.

Ved Udgangen af forrige Skoleaar var alle Disciple Svømmere, $\frac{2}{3}$ Frisvømmere.

Følgende Sportskampe har været afholdt i Aarets Løb:

1) Fodboldkamp paa Herlufsholm den 1ste Oktober 1922 med Næstved K. F. U. M.s Fodboldhold: Herlufsholm 6 Maal, Næstved 2.

2) Fodboldkamp paa Herlufsholm den 5te November 1922 med et Hold fra Rungsted Kostskole; Herlufsholm 3 Maal, Rungsted 1 Maal.

3) Fodboldkamp paa Herlufsholm den 12te November 1922 med et Hold gamle Herlovianere; disse sejrede med 4 Maal mod 3.

4) Fodboldkamp paa Herlufsholm den 15de April 1923 med Næstved Idrætsklubs andet Hold; Herlufsholm 7 Maal, Næstved 1.

5) Fodboldkamp paa Herlufsholm den 22de April 1923 med et Hold fra Haslev Gymnasium; Kampen uafgjort: 2 Maal mod 2.

6) Fodboldkamp paa Herlufsholm den 6te Maj 1923 med et Hold fra Sorø Akademi; dette sejrede med 2 Maal mod 0 og vandt derved den af Birkerød Kostskoles Samfund udsatte Vandrepokal.

7) Flere Cricketkampe mellem Disciplene indbyrdes.

Andre Meddelelser.

Følgende har i Aarets Løb glædet Skolen ved Foredrag eller Underholdning af forskellig Art: En Strygekvartet fra Operaen i Schwerin (Koncert); Koncertsanger *Walter* og Frue (Sang og Klaver); Redaktør *Neerup* („Passionsskuespillene i Oberammergau“, med Lysbilleder); Premierløjtnant *Juul* („Fodboldspillets Taktik“); Professor *Vilh. Andersen* (Holbergforedrag med Oplæsning); Tankelæseren *Arndt* (Foredrag med Eksperimenter); Hr. *Mazar de la Garde* (Foredrag om Ny Zeeland og Australien, med Lysbilleder); Sognepræst *Th. Glahn* („Dr. Barnardo“); Organisterne *Günther Ramin*, *Emborg* og *Gade* (Kirkekoncert); Sekretær, Pastor *T. Schack* („Tro og Viden“); Sognepræst *Hans Koch* („Billeder fra det nye Kina“).

Den aarlige Sang- og Musikprøve afholdtes ^{17/3} i Overværelse af et indbudt Publikum.

---

^{12/11} besøgte Skolen af ca. 25 tidligere Disciple, deriblandt de fleste af Russerne, ved hvilken Lejlighed

bl. a. en Fodboldkamp mellem gamle og nuværende Herlovianere fandt Sted.

Under $^{14}/_6$ 1922 konstitueredes Frøken *Karen Brasen* som Oldfrue.

$^{1}/_{11}$ var det 40 Aar siden, at Taffeldækker *Jørgen Larsen* traadte i Herlufsholm Skoles Tjeneste. Han var i den Anledning Genstand for fortjent Opmærksomhed og modtog Lykønskninger og Gaver bl. a. fra Forstanderen, Herlovianersamfundet, Lærere, Disciple, Stiftelsens Embedsmænd og Funktionærer.

I Løbet af Sommerferien 1922 omdannedes de to tidligere Sygestuer i Museumsbygningens Vestfløj, idet Skillevæggene imellem dem brødes ned, til Fysik- og Kemilokale for Mellemskolen, og der anskaffedes de fornødne Apparater og Kemikalier. Samtidig indrettedes det tidligere „lille Physicum“ i den vestlige Del af Skolebygningen til Kemilokale for Gymnasiet. Ved disse Foranstaltninger er Skolen bragt fuldt paa Højde med de Krav, der i vor Tid stilles til Undervisningsmidlerne i disse Fag.

Skolens Timeplan lægges under Hensyn til, at *Konfirmationen* normalt foregaar i IV Kl. Med mindre særlige Grunde skulde foreligge, henstilles det derfor til Hjemmene at indrette sig herefter, da det for Konfirmander i III Kl. betyder et ikke uvæsentligt Tab af 4 ugentlige Timer.

I Løbet af de første Skoleaar viser det sig ofte ret tydeligt, at en Discipel er uegnet til at gaa den studerende Vej, og da Skolen ingen Realklasse har, bør den paagældendes Forældre i Tide være betænkte paa at anbringe ham andetsteds. For Skolen er det uheldigt, at Pladsen optages for bedre egnede Disciple, og for ham selv vil der ikke være meget vundet ved at blive her til bestaaet Mellemskoleeksamen. Det er ikke altid let, efter et middelmaadigt Eksamensresultat her, at finde Optagelse i en anden Skoles Realklasse, og selv om det lykkes, vil Udbyttet blive lidet tilfredsstillende, da hans nye Kammerater har været undervist efter andre Metoder og andre Lærebøger.

D. 23.—24. September var Disciplene *P. C. Florian-Larsen* og *P. Henningsen* af VII Kl. paa Indbydelse af Foreningen „Norden“ i Malmø for at holde Foredrag og Oplæsning, medens vi til Gengæld i den følgende Uge havde Besøg af 2 Gymnasiaster fra Malmø h. allm. läroverk.

Det militære Korps (oprettet 1909) har i Aar været ledet af *P. Henningsen* i VII Kl. En større Øvelse afholdtes $^{29}/_4$ ved Mogenstrup.

Skolen inspiceredes $^{13}/_{10}$ — $^{14}/_{10}$ samt $^{15}/_2$ af Lektor *Stockmarr*, $^{13}/_{10}$ — $^{14}/_{10}$ af Lektor *Pihl*, $^9/_4$ af Gymnastikinspektørens Stedfortræder, Kaptajn *Müller* fra Sorø.

Ferier og Fridage i Skoleaaret 1923—24:

- Fugleskydningsdagen Lørdag d. 18. August.
Kongens Fødselsdag Onsdag d. 26. Septbr.
Oktoberferie: Lørdag d. 13. Oktbr. Kl. 5 Eftm. til
Søndag d. 12. Kl. 10 Aften.
Juleferie: Lørdag d. 22. Decbr. Kl. 4 Eftm. til Søndag
d. 6. Jan. Kl. 10 Aften.
Herluf Trolles Fødselsdag Mandag den 14. Jan.
Fastelavnsferie: Lørdag d. 1. Marts Kl. 5 Eftm. til
Mandag d. 3. Kl. 10 Aften.
Paaskeferie: Tirsdag d. 15. April Kl. 5 Eftm. til Tirs-
dag d. 22. Kl. 10 Aften.
Store Bededag Fredag d. 16. Maj (derimod ikke Lør-
dagen; til Gengæld er Pinseferien forlænget med
en Dag).
Kristi Himmelfartsdag Tordag d. 29. Maj.
Pinseferie: Onsdag d. 4. Juni Kl. 5 Eftm. til Tirsdag
d. 10. Kl. 10 Aften.
-

Stipendierne.

I Skoleaaret 1922—23 har Fripladserne og Skolens øvrige Stipendier været fordelt saaledes:

Stiftelsens Fripladser (fuldstændig Fritagelse for Kontingent): *F. Wendt, P. Hage, A. Holtved, A. Glente, G. Brun, P. Diderichsen, B. Diderichsen, F. Tolstrup, R. Münster, O. Kirstein.*

De Resenske Fripladser: *P. C. Florian-Larsen, O. Skousen.*

Stiftelsens halve Fripladser: *A. Helms, O. Skov, N. E. Lawaetz, P. Henningsen, G. Boesen, O. Høegh-Guldberg, E. Balslev, H. C. Wendt, D. Clausen, A. Schleisner, O. Gylding, Leif Hansen, A. Madelung, H. Bernth, E. Dreyer, E. Bollerup, A. Bjerre, S. Fournais, K. H. Køster, H. Brocks, E. Mourier.*

Det Rønnenkampske Legat (1000 Kr.): *H. Larsen.*

Det Oxholmske Legat (1000 Kr.): *L. Mourier.*

De Meyerske Eksamenspræmier (60 Kr.): *F. Wendt og B. Diderichsen.*

Stiftelsens to Universitetsstipendier (450 Kr.):
Studenterne *A. Linde og C. Riis.*

Det grevelig Moltkeske Skolestipendium for kgl. Embedsmænds Sønner (Kr. 52,50 halvaarlig): *F. Tolstrup, R. Münster, Chr. Høegh-Guldberg, G. Drachmann.*

Det grevelig Moltkeske Universitetsstipendium (100 Kr. halvaarlig): stud. jur. *T. Beckett.*

Overlærer Albert Leths Legat (bortgives af Herlovianersamfundet): stud. theol. *H. Mörch.*

P. E. Rosenørns Legat (Kr. 82,66): *B. Neerup.*

A. V. Brorsons Mindelegat (45 Kr. halvaarlig):
J. Helm Petersen.

B. N. Kyndes Legater Nr. 2 og 4 (20 Kr.):
A. Holtved.

Provst H. L. Lunds Legat (100 Kr. halvaarlig):
H. L. Hansen.

O. D. Sicks og Hustrus Legat (40 Kr. halvaarlig): *O. Skousen.*

Det Moltkeske Rejsestipendiums Fond beløb sig ved Udgangen af 1922 til Kr. 594,99.

Rejsestipendiet for Herlovianere (1200 Kr.) tildeltes under $\frac{24}{3}$ cand. polyt. *Knud Holtved* til en Studierejse til England.

Det Rønnenkampske Boglegat er tillagt Tønder Seminarium.

Ansøgning om Fripladser maa indgives til Hs. Exc. Forstanderen inden 1. August. Friplads tilstaas kun for et Aar ad Gangen, men en bevilget Ansøgning betragtes som gentaget for hvert Aar, vedkommende Discipel søger Skolen.

De videnskabelige Samlinger.

Skolebiblioteket.

Siden Maj Maaned f. A. er Biblioteket blevet forøget med følgende Bøger, der er ordnet efter det System, der følges i „Katalog over Herlufsholms Skoles Bogsamling 1882.“ De med † mærkede er tilsendt Skolen fra Ministeriet; * betegner Gaver fra private.

Videnskabelige Skrifter, Tidsskrifter.

- Salmonsens Konversationsleksikon. 2. Udg. Redig. af *Chr. Blangstrup*. 12.—13. Bd. Kbh. 1922.
Edda. Nordisk Tidsskrift for Litteraturforskning. Red. af *G. Gran*. Forts.
Revue des deux mondes. Forts.
* La vie des peuples. T. VI—IX. Paris 1922—23.
Tiilskueren. Red. af *P. Levin*. Forts.
Gads danske Magasin. Red. af *E. Rindom*. Forts.
Illustreret Tidende. 64. Aarg.
Kirke og Kultur. Red. af *E. Berggrav (J. Gleditsch)*. Forts.
Nordisk tidskrift för vetenskap, konst och industri. Utg. af Letterstedtska föreningen. Red. af *N. Herlitz*. Forts.

Aviser.

- Berlingske politiske og Avertissementstidende. Redig. af *Chr. Gulmann* og *S. Poulsen*. Fol. Forts.
Flensborg Avis. Udg. af *M. Jessen*. Fol. Forts.

Theologi.

- Andersen, J. O.*: Kirke-Leksikon for Norden. Forts.
Teologisk Tidsskrift. Red. af *J. O. Andersen* og *F. E. Torm*. Forts.
Lehmann, E.: Mænd og deres Tro. Kbh. 1922.
Nordisk Missions-Tidsskrift. Udg. af *F. Munck*. Forts.
Krarup, F. C.: Kampen om Kristendommen. Kbh. 1922.

Lovkyndighed.

Samling af Love, Anordninger m. m. Afdl. A og B. Forts.

Filosofi.

Hansen, V.: Harald Høffding som Religionsfilosof. Kbh. 1923.

Pædagogik.

Vor Ungdom. Tidsskrift for Opdragelse og Undervisning.
Red. af *G. Bruun, N. A. Larsen og V. Kuhr*. Forts.

* Gymnasieskolen. Gymnasieskolernes Lærerforenings Blad.
Forts.

† *Dam, A.*: Formel Opdragelse af de intellektuelle Evner.
Kbh. 1912.

* Askov Lærlinge. Aarsskrift 1922. Kolding 1923.

† Meddelelser ang. de højere Almenskoler. Udg. af *A. P. Weis* og *K. Glahn*. Kbh. 1922.

* Hjørring højere Almenskole 1872—1922. Hjørring 1922.

† Svenske Skoleprogrammer 1922. 5. Bd.

† Aarvog for Københavns Universitet, Kommunitet og d.
polytekniske Lærestanstalt for 1914—15, 1915—20, udg. af
H. Munch-Petersen. Kbh. 1922.

† Universitets- og skoleannaler. Utg. efter foranstaltning av
kirke- og undervisningsdepartementet. 32.—33. aarg. Kria.
1917—19.

Statsvidenskaberne.

Nationaløkonomisk Tidsskrift. Udg. af Nationaløkon. Forenings
Bestyrelse. Red. af *E. Cohn*. Forts.

Kunst.

Fra Ny Carlsberg Glyptoteks Samlinger. 2. Bd. Kbh. 1922.

Lægevidenskab.

* *Morgagni, G. B.*: De sedibus et causis morborum per anatomen indagatis. Venet. 1761.

* *Krogh, A.*: Lærebog i Menneskets Fysiologi for Gymnasiet.
4. Udg. Kbh. 1922.

† *Rovsing, T.*: Galdestenssygdommens Aarsagsforhold. Kbh.
1922. Fol. U. Pr.

De matematiske Videnskaber.

Matematisk Tidsskrift. Udg. af Matematisk Forening i Køben-
havn. A. og B. Forts.

† *Andersen, A. F.*: Studier over Cesaros Summabilitetsmetode.
Kbh. 1921.

* *Pedersen og Røtting*: Mellemskolens Regnebog I. 9. Udg.
Kbh. 1922.

- * *Pihl og Ring*: Regnebog for Mellemskolen, I—III. 2. Udg. Kbh. 1922—23.
- * *Hjelmslev, J.*: Elementær Geometri IV. Kbh. 1923.
- * *Eibe, Th.*: Geometri for Mellemskolen. 4. Udg. Kbh. 1922.

Astronomi.

Nordisk astronomisk Tidsskrift. Udg. af Astronom. Selskab. Forts.
Heegaard, P.: Stjerneverdenen. Kbh. 1923. 3.—5. H.

Fysik.

Fysisk Tidsskrift. Udg. af Selsk. for Naturlærens Udbredelse. Red. af *H. M. Hansen* og *E. S. Johansen*. Forts.
Zeitschrift für den physikalischen u. chemischen Unterricht, herausgeg. v. *F. Poske*. Forts.
* *Sundorph, Th.*: Mekanisk Fysik for Gymnasiet. 2. Opl. Kbh. 1922.
Ellinger, H. O. G.: Fysik III for Realklassen. Kbh. 1923.
Holstein-Rathlou, E.: Stærkstrømselktroteknik. Forts.

Kemi.

* *Rasmussen, H.*: Kemi for Gymnasiet. 2. Del. 3. Udg. Kbh. 1922.
† *Christiansen, J. A.*: Reaktionskinetiske Studier. Kbh. 1921.

Naturhistorie.

* *Stockmarr, A.*: Biologi for Gymnasiets tre Linier. 4. Udg. Kbh. 1922.
Naturens Verden. Red. af *O. Paulsen*. Forts.
† *Hørring, R.*: Fuglene ved de danske Fyr i 1915. (Særtryk).
Hansen, V.: Billed V. Kbh. 1922. Tekstbill. [Danmarks Fauna 26].
† *Olsen, C.*: Studier over Jordbundens Brintionkoncentration. Kbh. 1921.
Hegi, G.: Illustrierte Flora von Mittel-Europa. Forts.
† Danmarks geologiske Undersøgelser II Rk. Nr. 32 og 37. III Rk. Nr. 21. IV Rk. Bd. I. Nr. 13—14. Kbh. 1921—22.
* *Madsen, Bøving-Petersen og Stockmarr*: Geologi for Gymnasiet I—II. 2. Udg. Kbh. 1922.

Havedyrkning.

Klixbüll, K. B.: Vor Have. Kbh. U. A.

Geografi og Rejser.

Geografisk Tidsskrift. Udg. af det kgl. danske geograf. Selskab. Red. af *O. Olufsen*. Forts.
Petermanns Mitteilungen. Herausgeg. von *P. Langhans*. Forts.
Koppels Atlas. Dansk Fredsudgave af *Andrées Handatlas*, udg. af *O. Kayser*. Afsl.

- * *Andersen og Vahl*: Geografiske Hefter for Realklassen. III Europa. 2. Udg. Kbh. 1922.
* *Böving-Petersen, J. O.*: Havet. Kbh. 1922.
* *Plum, N. M.*: Nogle Breve fra en Rejse til Østen 1921. Kbh. 1921.
Schnittler, C. W.: Reise i Grækenland. Kria. 1922. Tekstbill.

Historie.

- Nilsson, M. P.*: Olympen. Overs. af *H. P. Hoff-Hansen*. Kbh. 1923.
Vedel, V.: Renæssancens Frembrud. Kbh. 1923.
Matthiessen, H.: Bøddel og Galgefugl. Kbh. 1910.
* *Møller, H.*: Lærebog i Historie for Mellemskolen I. 2. Udg. Kbh. 1923.
Nilsson, M. P. n: Den romerske kejsartiden. Stockh. 1921. 2 Bd.
Jenssen-Tusch, H., o. fl.: Verdenskrigen. Afsl.
Cunnington, S.: The world in arms. London 1920.
* *Muusmann, C.*: En miskendt Storhed. Kbh. U. A.
Hopkins, R. T.: George Borrow. London 1922.
* *Hee Andersen, K.*: Chesterton. Kbh. 1922.
Wilhelm II: Ereignisse und Gestalten aus den Jahren 1878—1918. Lpz. 1922.
Kronprinz Wilhelm: Erinnerungen. Sttg. 1922.
v. Bismarck, O.: Erinnerung und Gedanke. Sttg. 1919.
Aarbøger for nord. Oldkyndighed og Historie, udg. af det kgl. nord. Oldskrift-Selskab. Forts.
Historisk Tidsskrift. Udg. af den danske hist. Forening. Red. af *E. Arup*. Forts.
Samlinger til jydsk Historie og Topografi. Udg. af det jydsk historisk-topografiske Selskab, red. af *H. Knudsen*. Forts.
* Aarbog for Historisk Samfund for Sorø Amt I—X. Ringsted og Skelskør 1912—23.
Danmarks Folkeminder. 25. *F. Ohrt*: Trylleord, fremmede og danske. Kbh. 1922.
Lorenzen, V.: De danske Brigittinerklostres Bygningshistorie. Kbh. 1922.
Matthiessen, H.: Torv og Hærstræde. Kbh. 1922.
Gjerding og Wulff: Hellig Herreds Beskrivelse og Historie. Aalborg 1890—92.
Kraks Vejviser 1923. Kbh. 1923. 2 Bd. 4.
Böttiger, L. J.: Æbeltoft og Omegn. Aarhus 1893.
Lemche, S.: Vallø Slot. Kbh. 1904. (Architekten. 6. Aarg. Nr. 35—38).
Kgl. dansk Hof- og Statskalender for Aaret 1923. Kbh. 1923. 4.
* *Jørgensen, J.*, og *H. Kyrre*: Dansk Historie II. Kbh. 1922.
Troels-Lund: Bakkehus og Solbjerg. 3. Bd. Kbh. 1922.
Neiendam, M.: Christian Bastholm. Kbh. 1922.
† *Meyer Benedictsen, A.*: Overblik over det islandske Folks Historie. Kbh. 1921.

- † Meddelelser om Grønland, udg. af Kommissionen for Ledelsen af de geol. og geogr. Undersøgelser i Grønland. 62. Bd. Kbh. 1922.
- Lauridsen, P.*: Da Sønderjylland vaagnede. VII—VIII Bd. Kbh. 1922.
- Fontenay, F.*: Det slesvigske Spørgsmaals diplomatiske Historie 1914—20. Kbh. 1922.
- Personalhistorisk Tidsskrift. Udg. af Samfundet for dansk-norsk Genealogi og Personalhistorie ved *P. Hennings*. Forts.
- † Register omfattende de i Statstidende offentliggjorte Ud nævnelser og Afskedigelser m. m. 18. Aarg. Udarb. ved *H. Hjorth-Nielsen*. Kbh. 1922.
- Memoirer og Breve, udg. af *J. Clausen* og *P. F. Rist*. XXXVII Fra *J. L. Heibergs* Ungdom. XXXVIII Rektor *Taubers* Dagbøger. Kbh. 1922—23.
- Vedel, V.*: Firsernes Førere. Kbh. 1923.
- Ditlev Ahlefeldts* Erindringer 1617—1660. Kbh. 1922.
- Holberg-Billedbog. Billeder af *V. Marstrand*, Tekst af *V. Andersen*. Kbh. 1922.
- Pontoppidan, M.*: Minder og Oplevelser. Kbh. 1922.
- Andersen, V.*: Vilhelm Topsøe. Kbh. 1922.
- Historisk tidsskrift. Utg. av d. norske hist. forening. Forts.
- † Norges officielle Statistik. VI. 171. Behandlingen av forsømte barn 1914 og 1915. Kria 1920.
- Finsen, N.*: Fra Bjørnsons Hjem. Kbh. 1917.
- Bjørnson, B.*: Brytnings-år. Brev fra årene 1871—1878. Kbh. 1921. 2 Bd.
- Breve fra *Grieg*. Udvalg ved *G. Hauch*. Kbh. 1922.
- Gran, G.*: Alexander L. Kielland og hans Samtid. Stavanger 1922.
- Historisk tidsskrift. Utg. af svenska hist. föreningen genom *S. Tunberg*. Forts.
- † *Buhl, Fr.*: Ali som Prætendent og Kalif. Kbh. 1921. U. Pr.

Sprogvidenskab.

- Thomsen, Vilh.*: Samlede Afhandlinger, III. Kbh. 1922.
- * *Berg og Hude*: Græsk Formlære. 4. Udg. Kbh. 1922.
- Gertz, M. Cl.*: Opgaver til Oversættelse fra Latin paa Dansk. Kbh. 1922.
- Nyrop, Kr.*: Italienske Ord i Dansk. Kbh. 1922.
- Grinim, J. u. W.*: Deutsches Wörterbuch. Forts.
- Jespersen, O.*: Kortfattet engelsk Grammatik. 9. Udg. Kbh. 1922.
- Bøgholm, N.*: English prepositions. Kbh. 1922.
- Engelsk Betydningslære. Kbh. 1922.
- Murray, J. A. H.*: A new English dictionary on historical principles. Forts.
- * *Magnussen, Madsen og Vinterberg*: Engelsk-dansk Ordbog. 3. Udg. Kbh. 1922.
- * *Madsen, O.*: Opgaver til engelske Stile II. 2. Udg. ved *H. Vinterberg*. Kbh. 1922.

- Arkiv för nordisk filologi, udg. genom *A. Kock*. Forts.
Ordbog over det danske Sprog. Grundlagt af *V. Dahlerup*.
Udg. af det danske Sprog- og Litteraturselskab. Forts.
* *Kierkegaard, V.*: Gyldendals Lommeordbog. Kbh. 1922.
Byskov, J.: Store og smaa Bogstaver. Kbh. 1922.
Danske Studier, udg. af *G. Knudsen* og *M. Kristensen* for
Universitetsjubilæets danske Samfund. Forts.
* *Mortensen, K.*: Litteraturudvalg for Gymnasiet. 1.—6. Hft.
2. Udg. Kbh. 1922—23.
* Udvalg af svenske Forfattere ved *V. Andersen*. 1.—4. Hft.
Kbh. 1923.

Den græske og latinske Litteratur.

- * *Homer*: Iliaden, paany overs. af *M. Cl. Gertz*. Kbh. 1923.
1. Hft.
Homer: Iliaden, overs. av *P. Østbye*. Kria 1920.
Cæsar: Gallerkrigen, ovs. af *J. B. Koch*. Kbh. 1922.
* *Cicero*: Udvalgte Taler, overs. af *V. Thoresen*. I Hft. 3. Udg.
Kbh. 1922.

De nyere Litteraturer.

- * *Strang, H., Mrs.*: Rough, a story of a dog. London 1922.
Med Glossarium ved *P. Jacobsen*. Kbh. 1923.
Kamban, G.: Kongeglæmen. Kbh. 1915.
Sigurjonsson, J.: Gaarden Hraun. Kbh. 1912.
Mariager Legende-Haandskrift. Udg. for Samf. til Udg. af
gl. nord. Litt. ved *G. Knudsen*. Forts.
Rimnasafn. Samling af de ældste islandske Rimer. Udg. for
Samf. til Udg. af gl. nord. Litt. ved *F. Jónsson*. Forts.
Sydrak. Udg. for Universitetsjubilæets danske Samfund ved
G. Knudsen. 1. Hft.
Palladius, P.: Danske Skrifter, udg. for Universitets-Jubilæets
danske Samfund af *L. Jacobsen*. Forts.
Danske Viser fra Adelsvisebøger og Flyveblade 1530—1630.
Udg. af *H. Grüner-Nielsen*. 5. Bd. 1. H. Kbh. 1922.
Blicher, St. St.: Samlede Skrifter. Udg. af det danske Sprog-
og Litteraturselskab af *J. Aakjær* og *G. Christensen*. 10.
Bd. Kbh. 1922.
* *Clausen, Syen*: Forensiske Skuespil. Horsens 1920.
* *Goldschmidt, M.*: Maser. — Avrohmche Nattergal. Med
Indl. og Oplysn. ved *E. Tofte*. Kbh. 1923.
* *Holberg, L.*: Erasmus Montanus. Udg. af Dansk lærerfore-
ningen ved *S. Gundel*. 3. Udg. Kbh. 1923.
Molbech, Chr. K. F.: Billeder af Jesu Liv. 2. Udg. Kbh. 1854.
Pontoppidan, H.: Noveller og Skitser. Kbh. 1922. 2 Bd.
Rørdam, V.: Jens Hvas til Ulvborg. Kbh. 1922—23. 2 Bd.

Litterær- og Litteraturhistorie.

- Nordisk Tidsskrift for Filologi. Forts. (Afsl).
Studier fra Sprog- og Oldtidforskning, udg. af det filologisk-
historiske Samfund. Nr. 124. *J. Pedersen*: Al Azhar. Et

- muhammedansk Universitet. Nr. 125. *E. Gigas*: Erasmus fra Rotterdam og Spanien. Nr. 126. *H. C. Broholm*: Harpyiemonumentet i Xanthos. Kbh. 1922—23.
- Petersen, Carl S.*, og *Vilh. Andersen*: Illustreret dansk Litteraturhistorie. Forts.
- * *Gundel, S.*: Dansk Litteraturhistorie til Undervisningsbrug. II Reformation og Renæssance. I Oldtid og Middelalder. Kbh. 1922.
- Holberg-Aarbog. Red. af *Fr. Bull* og *Carl S. Petersen*. Kbh. 1922.
- * Dansk Bogfortegnelse. Udg. af *G. E. C. Gad*. Forts.
- † Katalog over Erhvervelser af nyere udenlandsk Litteratur ved Statens offentlige Biblioteker 1921, udg. ved *S. Dahl*. Kbh. 1922.
- * Katalog over d. kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles Bibliotek. Tillæg for 1895—1916. Kbh. 1921.

Desuden har Biblioteket modtaget følgende Bøger som Gave fra flhv. Sognepræst *A. Andersen* i Sundby paa Falster (dim. fra Herlufsholm 1869).

Theologi.

- Vetus testamentum ed. *Lambertus Bos*. Frankf. 1709. 4.
- Storjohann*: Kong David, hans Liv og hans Psalmer. Kria. 1889. 2 Bd.
- Curcellæus, St.*: Opera theologica. Amst. 1675. Fol.
- Hase, K.*: Kirchengeschichte. Lpz. 1834.
- Rinn, H.*, u. *Jungst, J.*: Kirchengeschichtliches Lesebuch. Grosse Ausg. Tübingen 1906.
- Müller, C. L.*: De resurrectione Christi. Haun. 1836.
- Knudsen, H.*: Jesu Christi Person og Liv. Kbh. 1880. 2 Bd.
- Farrar, F. W.*: Apostelen Paulus. Bearb. Overs. af *E. Christiani*. Kbh. 1883.
- Voss, G. J.*: Historiæ de controversiis, quas Pelagius ejusque reliquiæ moverunt lb VII. Amst. 1655.
- Ranke, L.*: History of the Popes. Transl. by *W. Kelly*. Lond. 1843.
- Barry, W.*: The papacy and modern times 1303—1870.
- Creighton, L.*: Missions, their rise and development.
- Marheinecke, Ph.*: Institutiones symbolicæ. Berl. 1830.
- Rudelbach, A. G.*: Den rette uforandrede Augsburgske Troesbekjendelse. Kbh. 1825.
- Paludan-Müller, B.*: Det synlige og det usynlige. Kbh. 1877.
- Saabye, H. G.*: Om Sekterne i Danmark. Kbh. 1884.
- — Et Omrids af Vantroens Historie. Kbh. 1888.
- [*Fenger, P. A.*]: Morten Luthers lille Catechismus. Kbh. 1872.
- Kohlbrügge, H. F.*: Fragen und Antworten zu dem Heidelberger Catechismus. Elberf. 1851.

- Kurtz, J. H.*: Christliche Religionslehre. Mitau 1855.
Lund, P. M.: Den christelige Børnelærdom. Kbh. 1878.
Blædel, N. G.: Udvidet Konfirmationsundervisning. Kbh. 1884.
Thiersch, H. W.: Den kristne Lære. Ovs. *M. S. Lumholdt*.
Kbh. 1889.
The Psalter or Psalms of David. Oxford 1828.
Psalmer og Sange, sungne ved den evang. Alliances Møde i
København 1884.
Das Dresdnische Gesang-Buch. Dresd. 1757.
Freylinghausen, J. A.: Gesangbuch. Halle 1790.
Den svenska psalmboken, stadf. 1819. Lund 1849.
Hymns for the use of the Lutheran Congregation in the Danish
West India. Copenh. 1850.
Leth, A.: Christelig Huuspostil. 2 D. i 1 Bd. Odense 1855.
Balle, N. E.: Gudelige Taler, 2. Del. Kbh. 1778.
Clausen, H. G.: Prædikener ved Reformationsfesten 1836.
Kbh. 1836.
Leth, A.: Kirkelige Lejlighedstaler. Odense 1852.
Mynster, J. P.: Fire Prædikener. Kbh. 1846.
— — Taler ved Præstevielse I—III. Kbh. 1840—51.
— — Prædikener ved Reformationsfesten 1836. Kbh.
1836.
Rothe, W.: Det danske Kirkeaar og dets Pericoper. Kbh. 1836.
Bersier, E.: Udvalgte Prædikener ved *A. F. Boje*. Kbh. 1877.
Ammundsen, V.: Engelske Arbejderførere og Kristendommen.
Kbh. 1911.

Lovkyndighed.

- Kolderup-Rosenvinge, J. A.*: Grundrids af den danske Rets-
historie. Kbh. 1832. 2 Bd.
Matzen, H.: Danske Kongers Haandfæstninger. Kbh. 1889.
U. P.
Kong Christian den Femtes Norske Lov.

Filosofi.

- Klein, V.*: Vort indre Liv i en almenfattelig Fremstilling. Kbh.
1912.
Ørsted, H. C.: Aanden i Naturen. Kbh. 1850.

Pædagogik.

- Goltzsch, E. Th.*: Die Himmels- und Erdkunde in Lesestücken
für Volksschulen. Berl. 1855.
Nye Fundats og Anordning for Kiøbenhavns Universitet. Kbh.
1788. 4.

Statsvidenskaberne.

- Gad, M.*: Forskellen mellem direkte og indirekte Skatter.
Kbh. 1863.
Laveleye, E.: Om Ejendomsretten og dens oprindelige Former.
Overs. af *A. Petersen*. Kbh.

Kunst.

Cundall, J.: A brief history of wood-engraving from its invention. Lond. 1895.

Antropologi.

Breitung, A.: Abetheoriens Bankerot. Kbh. 1899.

Matematik.

Spencer, W. G.: Populær Geometri. Ovs. af *G. Bendix*. Kbh. 1886.

Astronomi.

Dansk historisk Almanak. 1769. Udg. af d. danske Videnskabernes Societet. Kbh. 1768.

Naturhistorie.

Jussieu, A.: Botanique. Paris. 1855.

Garboe, A.: Kulturhistoriske Studier over Ædelstene m. særligt Henblik paa d. 17. Aarh. Kbh. 1915.

Landøkonomi.

Lacoppidan, H. J. G. A.: Agerdyrkningslære. 6. Opl. Kbh. 1883.

Baldamus, A. C. E.: III. Vejledning i Fjerkræavl. Paa Dansk udg. af *P. Mariager*. Kbh. 1883.

Krigsvæsen.

Baden-Powell, R. S. S.: Mine Oplevelser som Spion. Overs. af *C. Lembcke*. Kbh. 1915.

Creasy, E.: The fifteen decisive battles of the world. Lond. 1906.

Geografi og Rejser.

Werner, G.: Kiærnen af Geographien. Kbh. 1776.

Stephanus: De urbibus. Ed. Th. de Pinedo. Amst. 1678. Fol.

Küchler, C.: In Lawawüsten und Zauberwelten auf Island. Berl.

Ussing, J. L.: Rejsebilleder fra Syden. Kbh. 1847.

Scharling, H.: Hauran. Kbh. 1889.

Bille, St.: Bericht über die Reise der Corvette Galathea um die Welt, übers. von W. v. *Rosen*. Kbh. u. Lpz. 1852. 2 Bd.

Historie.

Damm, C. T.: Mythologie der Griechen und Römer. Berl. 1820.

Sayce, A. M.: Alte Denkmäler im Lichte neuer Forschungen. Lpz.

Schmidt, A.: Nye Fund. De hetitiske Fund i Lilleasien. Israelitiske Papyrus fra Esras og Nehemias Tid. Kbh. 1908.

de Rouck, Th.: Den nederlandschen Heraud ofte Tractaet van Wapenen en Politycken Adel. Amst. 1645. Fol.

- Gatters, J. C.*: Abrisz der Heraldik. Gött. 1773.
Corthymius, A.: Florilegium historicum sacro-profanum. Fracof. 1676. Fol.
Boxhorn, M.-Z.: Chronologia ed. *D. Hartnack*. Budissæ 1677.
Nielsen, Fr.: Lærebog i Verdenshistorie I—III. Kbh. 1875—88.
Myres, J. L.: The dawn of history. Lond.
Königsfeldt, J. A. F.: Lærebog i den gamle Geographie. Kbh. 1844.
Johns, B. G.: A sketsh of the history of the Jews. Lond. 1849.
Murray, G.: Euripides and his age. Lond. 1914.
Warde Fowler, W.: Rome. Lond.
Ussing J. L.: Om Italienernes Delagtiggørelse i den romerske Borgerret. Kbh.
Lobedanz og Gjersing: Cajus Julius Cæsar. Kbh. 1900.
Paludan-Müller, C.: Cola di Rienzi, Tribun og Senator i Rom. Odense 1838.
Hallam, H.: View of the state of Europe during the middle ages. Paris 1840. 2 Bd.
Davis, H. W. C.: Medieval Europe. Lond.
Miller, W.: The Latins in the Levant. Lond. 1908.
Gooch, G. P.: History of our time 1885—1911. Lond.
Festskrift til Johs. Steenstrup paa Halvfjerdsaaarsdagen. Kbh. 1915.
Bang, J. P.: „Hurra og Halleluja“. Prøver af ny-tysk Aand. Kbh. 1916.
Macgill, Patr.: Den røde Horizont. Ovs. af *V. Rørdam*. Kbh. 1917.
Gibbs, Ph.: Krigens Sjæl. Ovs. af *D. Grünbaum*. Kbh. 1917.
— Belgiens Kamp. — — —
Fleres, U.: Roma nel 1911. Guida ufficiale. Rom 1911.
Duff, N.: Matilda of Tuscany. Lond. 1909.
Celleni, B.: Levnet. Overs. af *A. Rottbøll*. Kbh. 1899.
Der italienische Feldzug des Jahres 1859, red. v. Preuss. Generalstabe. Berl. 1863.
Nyrop, Kr.: Frankrig. Kbh. 1915.
Genoude, M.: Histoire de France. 10 Bd. Paris 1844—46.
Froissart, J.: Chronicles of England, France and Spain. Lond. 1911.
Legeay, U.: Histoire de Louis XI. Paris. 1874. 2 Bd.
Guadet, J.: Henri IV. Paris. 1879.
Sander, F.: Die Hugenotten und das Edikt von Nantes. Breslau. 1885.
Toft, L. F.: Robespierres Fald. Kbh. 1890.
— En Journalist fra Revolutionstiden. Kbh. 1894.
— Bastillefangen og andre Foredrag om d. franske Revolution. Kbh. 1899.
Billoc, H.: The french revolution. Lond.
Campagne du général Buonaparte en Italie pendant les années IV & V. Paris l'an V.
Marbot, M.: Erindringer fra Napoleonstiden. Ovs. af *A. Lobedanz*. Kbh. 1896.
Lobedanz, A.: Heltene fra Napoleonstiden. Kbh. 1896.

- Fisher, H.*: Napoleon. Lond.
Canonge, Fr.: Histoire militaire contemporaine II. Guerre franco-allemande. 1870—71. Paris 1882.
Monod, Ad.: Livserindringer. Overs. af W. F. de Coninck. Kbh. 1888.
de Saint-Simon, L.: Memoirer. I Udv. og Overs. ved P. Læssøe-Müller. Kbh. 1914.
Creasy, E.: The rise and progress of the English constitution. Lond. 1862.
Gillies, J. B.: Edinburgh, past and present. Edinb. 1886.
Cecil, H.: Conservatism. Lond.
Gardiner, S. R., and J. B. Mullinger: Introduction to the study of english history. Lond. 1903.
Dunn-Pattison, R. P.: The black prince. Lond. 1910. Tvl.
Froude, J. A.: The reign of Henry the Eight. 3 Bd.
— The reign of Edward the Sixth.
— The reign of Mary Tudor.
— The reign of Elisabeth. 5 Bd.
Guizot, F.: Portraits politiques des hommes des différents partis. Paris 1869.
— — Un projet de mariage royal. Paris 1863.
Gooch, G. P.: Political thoughts in England from Bacon to Halifax. Lond.
Pepys, S.: Diary. Lond. 1906. 2 Bd.
Stanhope: The reign of queen Anne. Lpz. 1870.
Guizot, F.: Monk. Histoire de la chute de la république en Angleterre en 1660. Paris. 1857.
Griffith, A.: Wellington and Waterloo. Lond. 1898. 4. Tekstbill.
Davidson, W. L.: Political thoughts in England. The unitarians from Bentham to J. S. Mill. Lond. 1915.
v. Peez, A.: England und der Kontinent. Wien. 1915.
Hassenkamp, R.: Geschichte Irlands. Lpz. 1886.
Green, Mrs.: Irish nationality. Lond.
Morley, J.: Burke. Lond. 1888.
Hadow, G. E.: Chaucer and his times. Lond. 1914.
Rosebery: Chatham. Lond. 1910.
Picton, J. A.: Oliver Cromwell. Lond. 1882.
Thomsen, R.: Robert Dolling. Kbh. 1908.
Morley, J.: The life of W. E. Gladstone. Lond. 1911. 3 Bd.
Walling, R. A. J.: A sea dog of Devon. A life of sir John Hawkins. Lond. 1907.
Piozzi, Mrs.: Anecdotes of Sam. Johnson. Lond. 1887.
Boswell, J.: The life of Samuel Johnson. Lond. 1911. 2 Bd.
Bailey, J.: Dr. Johnson and his circle. Lond.
Addlesham, P.: Sir Philip Sidney. Lond. 1910. Tekstbill.
Motley, J. L.: History of the united Netherlands 1584—1609. Lond. 1875—76. 4 Bd.
Svendsen, H.: Til Orlogs under de Ruyter. Dagbogsoptegn. 1665—67. Udg. af G. L. Grove. Kbh. 1909.
Sporschill, J.: Schweizerkrønike. Overs. af F. L. Liebenberg. Kbh. 1843. 4.

- Ranke, L.*: Neun Bücher preuszischer Geschichte. Berl. 1848. 3 Bd.
- Delbrück, H.*: Leben des Feldmarschalls Grafen N. v. Gneisenau. Berl. 1882. 2 Bd.
- Oetinger, F. C.*: Selbstbiographie, herausgeg. v. *J. Hamberger*. Stuttg.
- Fabricius, A.*: Forbindelsen mell. Norden og d. spanske Halvø i ældre Tider. Kbh. 1882.
- Jørgensen, A. D.*: Bidrag til Nordens Historie i Middelalderen. Kbh. 1871.
- Junge, J.*: Den nordsjællandske Landalmues Karakter, Meninger, Skikke og Sprog. M. Opl. af *H. Ellekilde*. Kbh. 1915.
- Haugner, C. C.*: Gamle lollandske Gaarde. Nakskov. 1912.
- Brinck-Seidelin, L. C.*: Hjørring Amt. Kbh. 1828.
- Mumme, H. P.*: St. Knuds Kirke i Odense. Odense 1844.
- Lauritsen, J.*: St. Knuds Kirke. Odense 1875.
- Drechsel, V.*: Silkeborg 1840—80. Kbh. 1880.
- Pedersen, A.*: Vallø og Omegn. Kbh. 1877.
- Statistisk Tabelværk. Kbh. 1834—37. 2 Bd. Fol.
- Velschow, J. M.*: Commentationis de institutis militar. Danorum regn. Valdemaro II pars prior. Kbh. 1831.
- Der Könige in Dennemarck Leben, Regierung und Absterben.
- Heise, A.*: Kristiern den Anden i Norge. Kbh. 1877.
- Kalkar, C. H.*: Aktstykker, henh. til Danmarks Historie i Reformationstiden. Odense 1845.
- Kolderup-Rosenvinge, J. A.*: Udvalg af gamle danske Domme. Kbh. 1842—48. 2 Bd.
- Hiort-Lorenzen, H. R.*: Kong Frederik den Andens Begravelse i Roskilde Domkirke. Roskilde 1912.
- Holm, P. E.*: Om det Syn paa Kongemagt, Folk og borgerlig Frihed. Kbh. 1883.
- Authentisk Journal over de danske Hjelpetroppers Feldttog i Sverrig [1788]. Kbh. 1789.
- Holm, P. E.*: Danmarks politiske Stilling 1791—97. Kbh. 1869.
- Mumme, H. P.*: Begivenhederne i Fyen 1808. Odense. 1848.
- J. N.*: De Danskes Felttog i 1813 og 1814. Kbh. 1851.
- Wegener, C. F.*: Om Hertugen af Augustenborgs Forhold til det slesv.-holst. Oprør. Kbh. 1849.
- Flamand, L. J.*: Slagene ved Fredericia og Idsted. Kbh. 1853.
- Grüner, H. G.*: Erindringer fra Felttoget 1850. Kbh. 1901.
- Cohen, V.*: Krigen 1864 og de Faldnes Minde. Kbh. 1865.
- Hegermann-Lindencrone, C.*: Om Krigsaaret 1864 og dets Indflydelse paa vort Hærvæsen. Kbh. 1874.
- Dinesen, W.*: Fra ottende Brigade. Kbh. 1889.
- Saxe: Krieger-Gräber und Denksteine auf Sundewitt u. Aisen.* Flensb. 1890.
- Castenschiold, C.*: Indtryk og Minder fra Dybbøl. Kbh. 1908.
- Bodenhoff, E.*: Dybbøl. Kbh. 1913.
- Larsen, K.*: Et Folk i Krig. Kbh. 1914.
- Rørdam, H. F.*: Skrifter fra Rsfomationstiden. 1885—90.
- Madsen, J.*: Visitatsbog, udg. af *A. Crone*. Odense 1853.
- Københavns Kirkesag 1890—1915. Kbh. 1915.

- Johnsen, J.*: Jarðatál á Islandi. Kbh. 1847.
Island. Strejflys over Land og Folk. Udg. af Dansk-Islandsk Samfund. Kbh. 1917.
- Rink, H.*: Om Grønlænderne, deres Fremtid og de til deres Bedste søgte Foranstaltninger. Kbh. 1882.
- Thaarup, F.*: Fædrelandsk Nekrolog 1821—26. Kbh. 1835—44.
- Hansen, P.*: Parlamentariske Stjernebilleder. Af Zodiacus. Kbh. 1875.
- Tauber, E., og A. Nielsen*: Personalhistoriske Notitser om Embedsmænd og Bestillingsmænd i Aalborg. Aalb. 1870—80.
- Pedersen, E.*: Frederich Bagger til Juulskov. Nyborg. 1919.
- Barner, Regitze*: Minder fra mit Liv og min Gerning. Kbh. 1911. 2 Bd.
- Brockenhuus, E.*: Historiske Calenderoptegnelser fra d. 16. Aarh. Udg. af *J. Grundtvig*. Kbh. 1873.
- Stein, H.*: Rudolf Frimodt. Kbh. 1879.
- Brasch, C. H.*: Griffenfelds Kærlighed til Charl. Am. de la Tremouille. Kbh. 1885.
- Barfod, H. P. B.*: Carl Hall og Forsvarssagen i 60 Aar. Kbh. 1909.
- Ifversen, Jul.*: Min Forsvarstale for Højesteret. Kbh. 1903.
- Mikkelsen, Chr.*: L. Møller Lund. Et Billede fra Almenskolen i Vendsyssel. Kbh. 1897.
- Siesbye, O.*: Til Minde om Joh. Nic. Madvig. Kbh. 1887.
- Daae, L.*: Om Johan Nicolai Madvig. Kria. 1887.
- Briefwechsel zwischen H. L. Martensen u. J. A. Dorner.. 1.—4. Hft. Berl. 1888.
- Friis, F. R.*: Hist. Efterretninger om den danske Adelsfamilie Rosensparre. Kbh. 1872.
- Friis, P. Claussøn*: Samlede Skrifter. Udg. af *G. Storm*. Kria. 1881.
- Nicolaysen, N.*: Norske Magasin I, 1—2. Kria. 1853.
- Peckel, D. W. F.*: Kongeriget Norges Hof- og Stats-Calender for Aaret 1826. Kria 1826.
- Nielsen, Y.*: Stormagternes Forhold til Norge og Sverige 1815—19. Kria 1886.
- Daae, L.*: Udvalg af Breve til Rasmus Nyerup. Kria. 1861.
— Gerhard Schöning. Kria. 1880.
- Sundt, M.*: Stamtavle over Familien Sundt. Kria. 1893.
- Nielsen, Y.*: Grev Herman Wedel-Jarlsberg og hans samtid. I. Kria 1888.
- Höjer, M.*: Blekinge, Kristianstads, Malmöhus, Hallands, Göteborg och Bohus, Gotlands län. En topogr.-statist. beskrifning. Stockh.
- Geijer, E. G.*: Konung Gustaf Wasas och hans söners historia' Stockh. 1836.
— — Konung Gustaf II Adolfs och drottning Christinas historia. Stockh. 1836.
- Rothlieb, C. F.*: Matrikel öfver Svealrikes ridderskap och adel. Stockh. 1816.
- Lelewel, J.*: Geschichte Polens. Lpz. 1847.
- Giles, H. A.*: The civilisation of China. Lond. 1911.

- Weele, P.: Aabenhjertige Breve fra Peking. Ovs. af V. Rørdam. Kbh. 1912.
Johnstone, H. H.: The opening of Africa.
Trevelyan, G. O.: The american revolution. Lond. 1905. 3 Bd.
Paxson, Fr. L.: The american civil war. Lond.

Sprogvidenskab.

- Thomsen, V.: Sprogvidenskabens Historie. Kbh. 1902. 4. U. Pr.
Møller, H.: Indoeuropæisk-semitisk sammenlignende Glossarium Kbh. 1909. U. Pr.
Phraseologia Stephaniana Latino-Danica. Hafn.
Müller, L. C.: Islandsk Læsebog m. tilhørende Ordforklaring. Kbh. 1837.
Larsen, P.: Dramatisk Læsebog. Kbh. 1898.

Den græske og latinske Litteratur.

- Ausonius, M.: Opera. Amst. 1629.
Catullus, Tibullus, Propertius. Corn. Galli Fragmenta. Ed. A. Gryphius. Lugd. 1561.
Claudianus, Cl.: Opera. Amst. 1628.
Seneca, L. Ann.: Tragoediæ. Amst. 1624.
Pauli Manutii: Comm. in Ciceronis epistolas ad diversos. Cur. C. G. Ruhterus. Lps. 1779—80. 2 Bd.
Quinctilian: Oratoriarum institutionum libri XII. Basel. 1555.
Sulpicius Severus: Opera omnia. Accur. G. Hornius. Lugd. Bat. 1647.

De nyere Litteraturer.

- Des. Erasm. Rotterodamus: Colloquia familiaria. Ed. I. P. Gumprecht. Lps. 1736.
Grotius, H.: Poemata. Ed. per W. Grotius. Lugd. Bat. 1639.
Macchiavelli: Fyrsten. Overs. af C. J. Barth. Kbh. 1876.
Manzoni, A.: I promessi sposi. Lpz. 1860.
About, E.: Le roi des montagnes. Paris 1872.
Bossuet, Fléchier & Mascaron: Oraisons funèbres. Paris. 1870.
Bungener, F.: Fra Ludvig den Femtendes Tid. Overs. af O. Arlaud. Kbh. 1877—78. 3 Bd.
— — Julien. Overs. af C. A. Ravn. Kbh. 1857. 2 Bd.
— — Tre Dage af en Faders Liv. Overs. af O. Arlaud. Kbh. 1876.
Lafontaine, J.: Contes et nouvelles en vers. Paris. VIII. 2 D. i 1 Bd.
Malherbe, [F.]: Poésies. Paris VIII.
Pailleton, E.: Hvor man kjeder sig. Overs. af W. Bloch. Kbh. 1882.
Theuriet, A.: Paternité. Paris. 1894.
Petersen, N. M.: Historiske Fortællinger om Islændernes Færd hjemm og ude. Kbh. 1867—68. 4 Bd.
Beaconsfield: Tancred. Lond. 1905.
Browning, R.: Poems and plays. Lond. 1909. 2 Bd.
Bulwer, E. L.: Devereux. Lond.

- Burke, Edm.*: Selection from political writings and speeches.
— — Reflections on the french revolution and other essays. Lond.
- Chesterton, G. K.*: The Victorian age in literature. Lond.
- Fielding, H.*: Writings. Lond. 1875.
- Galsworthy, J.*: The inn of tranquillity. Lpz. 1912.
- Ingoldsby, Th.*: The Ingoldsby legends. Edinb. 1907.
- Kingsley, Ch.*: Hypatia. Lond. 1890.
— — Alton Locke. Lond. 1890.
— — Hereward the wake. Lond. 1890.
— — Westward Ho. Lond. 1891.
— — Yeast. Lond. 1891.
— — Two years ago. Lond. 1891.
- Malory, Th.*: Le morte d' Arthur. Lond. 1916. 2 Bd.
- Bierfreund, Th.*: Palemon og Arcite. Kbh. 1891.
The Spectator. I—VIII. Lond. 1753.
- Walther von der Vogelweide nebst Ulrich von Singenberg und Leutold von Seven, herausg. von *W. Wackernagel u. M. Rieger*. Giessen. 1862.
- Niebelungenlied und Gudrun, übertr. u. herausg. von *G. Le-gerlotz*. Bielefeld. 1895.
- Arnim, A., u. Cl. Brentano*: Des Knaben Wunderhorn. Herausg. von *J. Ettliger*. Halle 1891.
- Kleist, H.*: Das Käthchen von Heilbronn. Halle.
- Reuter, Fr.*: Sämmtliche Werke. Wismar. 1877. 7 Bd.
- (Richter), Jean Paul*: Flegeljahre. Eine Biographie. Lpz.
- Jomsvikinge-Saga og Knyttlinga. Ovs. af *C. C. Rafn*. Kbh. 1829.
- Møller, P. L.*: Gæa. 1845—47. Kbh.
- Skuespil til Brug for den danske Skueplads. I—XI. Kbh. 1775—87. 11 Bd.
- Hancke, N.*: Nord for Limfjorden. Kbh. 1880.
— Skizzer. Ny Samling. Kbh. 1880.
- Hansen, P.*: Kristian Københavner. Kbh. 1882.
- Helms, Johs.*: Nogle Vers. Kbh. 1859.
— — Et Par Digte og Viser. Kbh. 1866.
- Werlauff, C. E.*: Historiske Antegninger til L. Holbergs atten første Lystspil. Kbh. 1858.
- Humblebæk, Fr.*: Piller. Kbh. 1911.
— — Anno 1911. Kbh. 1912.
- Jacobsen, Vigo*: Martyrerne. Kbh. 1911.
- Jørgensen, Johs.*: Livsløgn og Livssandhed. Kbh. 1896.
— — Rejsebilleder fra Nord og Syd. Kbh. 1905.
— — Græs. Kbh. 1904.
- Storm, Edv.*: Samlede Digte. Kbh. 1785.
- Tranaas, F. K.*: Fossen. Hilsen til Bjørnstj. Bjørnson. Kbh. 1901.
- Latimer, H.*: Sermons. Lond. 1906.
- Clausen, H. N.*: Taler ved forskellige Lejligheder. Kbh. 1848.
- Larsen, L. P.*: Tre Foredrag, holdte ved off. Studentermøder i København Kbh. 1906.

Litteraturhistorie.

Ker, W. P.: English literature medieval. Lond.

Robertson, J. G.: The literature of Germany. Lond.

Discipelbiblioteket

er bleven forøget med følgende Bøger i Skoleaaret
1922—23:

Skønlitteratur.

Abba, Guiseppe Cesare: Under Vaaben (Gave).

Dumas, Alexandre: Greven af Montchristo.

Haarhaus, Julius: Maculaturalia.

Hoeck, Johs.: Mod Kejserdømmets Opløsning (Gave).

Jensen, Johs. V.: Cimbrernes Tog.

Korch, Morten: Sejrgaarden (Gave).

— — En Husmand —

— — Guldglasuren —

Leblanc, Maurice: Frankrigs Hemmelighed.

Leopold, Svend: Ludvig Holberg I. Roman.

Roberts, Charles G. D.: Ødemarkens Stemmer.

Rydberg, Victor: Fribytteren paa Østersøen (Gave fra Discipel
H. Branth).

Zanghill, Israel: Ghetto-Historier (Gave).

— — Nye Ghetto-Fortællinger.

Bøger for Ungdommen.

Barfoed, Aage: Den store Bryllupsfest.

Bjørn: Robin Hood.

Burroughs: Tarzan og Opars Juveler.

Gibson: Tempelskatten.

Holm, Axel: Radjaens Ven (Gave fra Discipel P. Uldall).

Jørgensen, Gunnar: Flemming paa Kostskole.

Klingsey: De frygtløse fem.

Religiøs Litteratur.

Andersen, Knud Hee: Naar du beder (Gave fra Forf.).

Samfundskundskab.

Gleichen-Russwurm: Selskabslivet. Den europæiske Verdens
Sæder og Skikke 1789—1900.

Geografi og Rejser.

Christmas, W.: Under Tricoloren (Om fransk Nordafrika).

Hagenbeck, John: Ceylon. 25 Aars Oplevelser og Rejser i
Tropernes Paradis.

- Hedin, Sven*: Transhimalaya I—II. (Gave).
Knudsen, Sven V.: Med Sven Spejder Jorden rundt.
Moltke, C. P. O.: Panama-Kanalen. (Gave).
Nielsen, Roger: Til Argentina. (Gave).
Rasmussen, Knud: Min Rejsedagbog. (Gave).
Scharling, Hother: Med femmastet Bark „København“ Jorden rundt.
Sørensen, Carl: Ishavet. (Gave).
Vahl & Hatt: Geografisk Haandbog I.

Naturkundskab.

- Fabre, Jean Henis*: Skorpioner og andet Kryb.
Køhl, Torvald: Himmel og Jord.
Nørlund, N. E.: Videnskabelige Causerier.
Ussing, N. V.: Vulkaner og Jordskælv. (Gave).
Wesenberg-Lund: Fra Sø og Aa.

Praktiske Fag.

- Collins, A. Frederich*: Radiobogen.

Historie.

- Gorki, Maxim*: Min Barndom.
Henningsen, J.: Kina under Forvandlingens Tegn.
Jørgensen, G.: Peder Palladius.
Madsen, Henry: Ægyptens Visdom. (Gave).
Nielsen, Harald: Dardanellerne (Engelske Soldater fortæller). (Gave).
Nielsen, Harald: Russiske Soldaterbreve (Gave).
Saint-Simon: Memoirer.
Schmidt, Karl: Napoleon paa Elba.

Discipelbiblioteket, der er ordnet efter Decimal-Klassedelingen, tæller nu 2950 Bind. Til Vedligeholdelse af Bogsamlingen yder hver Discipel et pligtigt Bidrag paa 3 Kroner og Stiftelsen et Tilskud paa 100 Kr.

Til Gymnasiets fysiske Samling er anskaffet:

- 1 Audionmodtager til traadløs Telefoni og Telegrafi.
- 1 Dobbelttelefon paa 4000 Ohm.
- 10 Koblingsspoler.
- 1 Forstærker med Audionlampe.
- 10 m. Kobbertraad à 3 mm.
- 1 Rammeantenne.

- 2 40 Volts Batterier.
- 3 Kalorimetre.
- 1 Apparat med Kugle og Ring til Varmeudvidelse samt Kondensatorolie, Elementer, Termometre og noget Værktøj; desuden er der udført Reparationer paa Dynamo, Akkumulatører, Orgel, Galvanometer m. m.

Kemilaboratoriet

er delvis blevet fornyet. Nyanskaffelserne er følgende:

- 1 Stinkskab med 4 Døre og Underskab.
  - 1 Kemikalieskab.
  - 1 Demonstrationsbord.
  - 6 dobb. Discipelborde.
  - 12 Taburetter med Jernfod.
  - 2 Vaske med ialt 6 Vandhaner.
  - 1 Vægtavle.
  - 4 Kemikaliehylder.
  - 2 Hylde til dest. Vand.
  - 2 Afdrypningsplader
- samt en komplet Samling Instrumenter og Kemikalier til 5 Holdes Øvelser efter Hans Rasmussens Kemi for Gymn.

I den gamle Epidemiafdeling er der oprettet

et nyt Laboratorium

for Mellemskolen. Nyanskaffelserne er følgende:

- 1 Demonstrationsbord paa Forhøjning.
  - 1 forskydelig Tavle.
  - 4 Discipelborde med Skabe, Skuffer og Gashaner til 12 Hold.
  - 24 Taburetter.
  - 3 Vaske med 12 Haner.
  - 4 Hylde til destilleret Vand.
  - 5 Kemikaliehylder.
  - 1 Værktøjsskab.
  - 1 Stinkskab.
  - 3 Skabe til fysiske Instrumenter.
  - 1 Vandstraaleblæser.
  - 4 lystætte Rullegardiner
- samt et fuldstændigt Sæt Apparater og Kemikalier til Øvelsesbrug efter Rasmussens og Simonsens Bøger for Mellemskolen.

Den naturhistoriske Samling

har modtaget følgende Gaver: En Mikrolit og 2 Søfjer (stud. mag. H. Ødum), 4 Kaskelottænder (Fru Architect Gøtzsche, Johannesburg, S. A.), Natugle (F. Branth, Juellinge), Krop af Kongeørn (Konservator H. Scheel, Kbhvn.), Lærkefalk (stud. polyt. C. Jespersen), Pibeand, Hvinand, Gøg, Krage, ringmærket (Skovfoged Ælkær), Sumpornugle (Overlæge O. Helms), 2 Smaafugle og 2 Mus (Læge Traustedt, Gjedsted), Spurvehøg (Godsforv. Horstmann, Gaunø), Bavian, Klippegrævling og

Mingo (Zoologisk Have, Kbhvn.), Havlit og Rype (Pastor Frederiksen, Grønland).

Desuden fra følgende Disciple: N. E. Lawaetz (Harpunspids, 2 Spurvehøge, Storkeunge), M. Winge (nogle danske Snegle- og Muslingeskaller), E. Bollerup (Flintkniv, Mineraler fra Island), E. Høeg (Hvepserede), A. Schleisner (en Oksetintebændelorm, Tinter fra Svin), Jens Hansen (Delfinhoved, 2 Troldkrabber, 1 stor tropisk Tusindben, 1 Trompelsnegl med Smaagopler, 4 Krokodilletænder), K. Schaarup (tertiære Sten med Forsteninger), E. Kiær (Menneskekranium), A. Strodtmann (2 vestindiske Frugter), S. Lund (Kolibriskind, Harehoved), A. Hovmand (1 Aal), P. Isaksen (1 Aal, 2 Stk. forstenet Træ, en større Samling Sommerfugle), K. Wilken-Jensen (1 grønbroget Tudse), A. Schlüter (1 langøret Flaggermus), A. Bjerre, E. Boserup, H. Brocks (1 Flyvefisk), M. Andreasen (1 Solsort), Mindre Gaver fra K. H. Køster, K. Tommerup, S. Bang, Ejvind Boserup, P. Egede, P. Demuth, J. Uldall, Leif Hansen, Ove Høegh-Guldberg.

Der er anskaffet: Tudseøgler, Aalelarver m. m. fra Da-naekspeditionen.

Den botaniske Have

har modtaget Frø fra Universitetets botaniske Have.

Skoler, som maatte ønske Planter, kan henvende sig til Lektor *Johs. Ferdinand*.

Den geografiske Samling

har modtaget: En Produktsamling (Lektor Alb. Stockmarr).

Eksaminer

i Sommeren 1923.

Den *mundtlige* Aarsprøve for hele Skolen afholdes efter følgende Skema:

Torsdag den 7. Juni.

Kl. 8. VII. Historie (G. Hs).

Lørdag den 9. Juni.

Kl. 11. VII. Naturfag (F. Adj. Danielsen)
8. VI. Fysik og Kemi. (Bm. S.).

Tirsdag den 12. Juni.

Kl. 1. VII. m. Fysik og Kemi. (B-M. Lektor Freuchen).

Torsdag den 14. Juni.

Kl. 8. VII. Dansk. (J-M. Lektor Rathsach).

Lørdag den 16. Juni.

Kl. 3. V ks. Latin. (V. J.).
8. V ns. Tysk. (M. K).
8. IV. Matematik. (Ms. S).
3. II. Fysik. (B-M. S).

Mandag den 18. Juni.

Kl. 8. VI ns+m. Tysk. (M. K).
8. V ns+m. Oldtidskundskab. (G. V).
8. IV. Engelsk (Hs. J-M).

- Kl. 8. III. Naturhistorie. (F. J).
- 8. II. Matematik. (B-M. Ms).
- 3. I. Naturhistorie. (F. J).

Tirsdag den 19. Juni.

- Kl. 8. VII. Engelsk. (Hs. Lektor K. V. Olsen).
- 8. VI ns. Latin. (J. V).
- 10. V ks. Græsk. (V. Fru Gd).
- 8. IV. Dansk. (A. G).
- 3. III. Matematik. (S. Ms).

Onsdag den 20. Juni.

- Kl. 8. VII ks + ns. Latin. (V. Lektor Dr. Cortsen).
- 8. VI ns. Matematik. (S. Ms).
- 10. VI m. Matematik. (Ms. S).
- 8. V. Historie. (Hs. G).
- 2. IV. Latin. (J. Lektor Dr. Cortsen).
- 8. I. Dansk. (A. K).

Torsdag den 21. Juni.

- Kl. 8. VII ns + m. Oldtidskundskab. (G. Lektor Dr. Cortsen).
- 8. VI ns. Engelsk. (Hs. V).
- 10. VI m. Engelsk. (V. Hs).
- 3. V ns. Engelsk. (J-M. Hs).
- 8. V m. Fysik og Kemi. (S. B-M).
- 8. III. Geografi. (Gd. J).
- 8. II. Tysk. (K. J-M).

Fredag den 22. Juni.

- Kl. 8. VI Naturfag. (F. S).
- 8. V. Matematik. (Ms. B-M).
- 8. IV. Tysk. (K. M).
- 8. II. Dansk. (Hs. A).
- 3. I. Historie. (G. A).

Lørdag den 23. Juni.

- Kl. 3. VII ks. Græsk. (V. J).
2. VII ns. Tysk. (M. Adj. Fru Bo).
8. V. Dansk. (K. J-M).
8. IV. Fysik. (B-M. S).
8. III. Historie. (A. G).
8. II. Naturhistorie. (F. J).
3. I. Engelsk. (Hs. J-M).

Mandag den 25. Juni.

- Kl. 8. VII. Matematik. (S. Lektor Bøgh).
8. VI. Dansk. (J-M. K).
8. V. Fransk. (G. M).
8. IV. Geografi. (F. Gd).
3. III. Fysik. (B-M. Ms).
8. II. Historie (A. Hs.).

Tirsdag den 26. Juni.

- Kl. 8. VII. Fransk. (M. Adj. Brüel).
10¹/₄. IV. Naturhistorie. (F. Hee A).
8. III. Dansk. (G. A).
8. I. Fysik. (B-M. Ms).

Onsdag den 27. Juni.

- Kl. 8. VI. Historie. (G. Hs).
8. V. Naturfag. (F. S).
3. III. Tysk (M. Gd).
8. II. Engelsk. (V. J-M).
8. I. Geografi. (Gd. J).

Torsdag den 28. Juni.

- Kl. 2. VI. Fransk. (M. G).
2. V ns. Latin. (V. J).
2. V ks + ns. Engelsk. (J-M. Hs).
8. IV. Historie. (A. Hs).
8. III. Engelsk. (J-M. V).
8. II. Geografi. (Gd. F).

Fredag den 29. Juni meddeles Udfaldet af Eksamen, hvorefter Sommerferien tager sin Begyndelse.

Lørdag den 30. Juni er der Prøve for Aspiranter.

Sommerferien varer til Tirsdag den 14. August Kl. 10 Aften; dog maa de nyoptagne Disciple være paa Herlufsholm senest Kl. 12¹/₂ Middag.

Til at overvære de mundtlige Prøver indbydes Disciplenes Forældre samt enhver, der har Interesse for Skolen.

Herlufsholm, den 26. Maj 1923.

J. Krarup.

1923